

## **Í ti té'eyu'usi'ihuaca'a a'ímej jemi í mej Israél jetze ajtéme'ecan**

*A'í pu yaujra'an tí'ita'ixaate'e í ruyá'upua jetze me'ecan*

<sup>1</sup> Ayee pu jéjcuá imuá, Dios mu'ití tihua'utá'ixaa í tavaújsimua'aci'i, mu'icáca jime'e í niuucari. A'ajná'imua Dios pu ayén seica huata'íteca'a mej mi tiu'utaxáj Dios jetze me'ecan. <sup>2</sup> Mí ajta íjii, tej huáteite, tíj na'a ti nain araúrastejsin, a'ín Dios ayén tira'íjca í ruyauj ti ij a'ín titaatá'ixaate'en í Dios jetze me'ecan. A'í pu ajta ayén tíra'antíhua'u tí'ij nain tí'ijci'iti a'íjna í yaujra'an. Dios pu ajta jamuan tiú'utaahuaca'a í chaanaca í tej japuan yen seijre'e.

<sup>3</sup> Ajta a'ín í yaujra'an, ayée pu nain jín che'atá na'a rí'i huápi'i naa seijre'e tíj ajta í Dios. Ajta í tévira'an, ayée pu che'atá na'a seijre'e tíj ajta í Dios. A'í pu ajta raví'i tíj na'a ti íiyen tí'iseijre'e í chaanaca japua, ajta u ta japua. Runiuuca pu jín huápi'i antiújmua'aree, a'í pu ayén ríci tí'ij á'ateevi'in. Tí'ij a'ín yaujra'an tihua'acá'ari'iri'í í mej jín auteájturaa í Dios jemi, aj pu'i a'uun a'ujyeíjxi ipuari japua rurí'irínta'a a'íjna ti nain jín antiújmua'aree, ti júte'e é'eseijre'e.

*Ajta a'ín yaujra'an, jaítze'e pu ve'ecán jín ti'itéjvee mecaí a'ímej í mej tí'ivaire'e u ta japua*

<sup>4</sup> Ayee pu 'een jín huaríj, ajta ayén tel'irájraa ti a'ín ayén huápi'i jaítze'e ri'éene'e já'araa mecaí a'ímej í xiéjniu'ucari í mej ta japua tí'ivaire'e. Ajta jeíhua pu jaítze'e tí'ivaire'e í Dios jemi a'íjna í niuucari ti jín Dios ari raatamuá'a í ruyauj caí a'íjna í niuucari ti ajta jín hua'utamuá'a a'íme í mej ta japua tí'ivaire'e. <sup>5</sup> Ayee pu'u xaa, Dios capu ja'anáj ayén tiraata'ixaa seíj ti huá'a jetze ajtéme'ecan tíj ayén tiraata'ixaa í ruyauj tíjín:

Mú'ee pej niyauj pú'een.

Neajta inee, íjii nu mua'antíhuau.

Ajta ayén tíjín:

Nee nu ya'upuáara'an pu'éene'e na'ame.

Ajta amín, amí pu niyauj pu'éene'e a'ame.

<sup>6</sup> Ajta, tí'ij ayén ye'eráavi'ití íiyen chaanaca japua a'íjna ti jéjcuá imuá seijre'eca'a, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tíjín:

Miché'e me'ín raateánajche matíj mena'a pua'amé í mej tí'ivaire'e í Dios jemi.

<sup>7</sup> Ajta, ayée pu huá'a jíme'e ti'ixa a'ímej í mej ta japua tí'ivaire'e tíjín:

Ayee pu huá'aruure a'ímej í mej tí'ivaire'e u ta japua

mej mi miyen seijre'e tíj eeca,

majta mej mi miyen seijre'e tíj taij ti á'ataa

a'íme í ti tihuá'ajjte'e.

<sup>8</sup> Mí ajta, jíme'en í ruyauj, ayée pu ti'ixa tíjín:

Mú'ee, mi pej Dios pú'een,

mú'ee pej antí'amua'aréere pua'amé

tíj na'a rusén jíme'e.

Pepu'uri icu ru'itéechui í 'litzí í mej jín ráamua'aree  
pej urarí'en jín seijre'e,

- pej pajta xí'epi'in tí'aijta a'ij ti tiraavíjte'e.  
 9 Mú'ee pej raataxí'eve mej rí'i ti'itiújcha'íi  
 tzáahuati'íra'a jime'e.  
 Ajta, capu a'atzu mua'aránajcheca'a  
 mej a'ij pua'a ti'itiújcha'íica'a.  
 A'íj pu jín, a'ín Dios í pej jemin seijre'e,  
 a'íi pu ayén rí'i timuaateájtuaa  
 patá'aj jaítze'e huatá'atemua'ave'en  
 mecaí a'íime í mej mú'eetzi jamuan seijre'e.  
 10 Ajta ayén tijín:  
 Mú'ee, nevástara'a, jéjcua imuá pej raatétaahuaca'a  
 í chaanaca.  
 Ajta, tíj na'a ti líye seijre'e u ta japua,  
 amúajca'a pej jín raatétaahuaca'a.  
 11 A'íi pu te'entipué'ajte tíj na'a pua'amé  
 ti tí'seijre'e.  
 Mí pajta mú'ee, paúche'e pej huatevéé pua'amé.  
 Ajta tíj na'a ti tiú'utaavijhuaca'a,  
 ayée pu tiu'utémi'ime'ecantari  
 tíj cáxuri ti caí ché'e ti'itíj vaire'e.  
 12 Ayee pej raatéxu'uta'inaxí'isin tíj cáxuri ti  
 mí'ime'ecan,  
 í mej raateájtutzi.  
 Naími'i pu seicié ruruuren.  
 Mí pajta mú'ee, paúche'e piyen che'atá pena'a sei-  
 jre'e  
 tíj na'a rusén jime'e.  
 Capej ja'anáj á'apua'aren.  
 13 Dios capu ja'anáj ayén tiraata'ixaa seíj ti ta japua  
 tí'ivaire'e sino ruyauj pu xaa ayén tiu'utá'ixaa  
 tijín:  
 Patá'aj yé a'ujyeíjxi'in nejri'irínta'a.

Patá'aj piyen huácatii ajta nena'a caí  
 hua'antimuá'itín  
 a'ímej í mej muájcha'íire'e  
 mej mi miyen timua'ará'astijre'en mú'eetzi.

<sup>14</sup> Capu xaa ne'u ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej ta japua tí'ivaire'e a'iné a'íí mú a'íín pú'een í xiéjniu'ucari ti Dios ayén tihuá'aijte'e mej mi miyen tí'ivaire'e mé'ujujhua'ane'en, mej mi hua'utévaire'en a'ímej í ti huá'aci'iti ti Dios hua'irájtuaani.

## 2

### *Tej nu'u ra'ará'astijre'en í tej ráanamujri'i*

<sup>1</sup> A'íj pu jín ayén ruxe'eve'e tej jaítze'e temua'a naa ra'ará'astijre'en te'íjna í tej ráanamujri'i, tej ti caí yá'uhua'axin. <sup>2-3</sup> Jee xaa ne'u, a'íjna í niuucari í mej mejmí'i raataxájtaca'a a'íime í mej ta japua tí'ivaire'e, a'íí pu xaa tí'ivaire'eca'a. Ajta ja'atí ti na'a ti caí ti'itíj jín ra'ará'astijre, ayée pu puaíjtzi ancuré'a a'ij ti tiraavíjte'eca'a. Tí pua'a ajmí'i ayén tihuá'uruu: ¿A'iné auj tí'iri'íri ti caí puaíjtzi taatá'an ti pua'a tiyen tiraatéxieehua te'íjna í niuucari ti jín Dios tu'irátuaasin, ti ajta jeíhua huápi'i ruxe'eve'e?

Amuacaícan, tavástara'a pu ayén raataxájtaca'a. Ajta á'iyen, seica mú taata'ixaa a'íime í mej ráanamujri'i. <sup>4</sup> Dios pu ajta te'anxájtaca'a a'íjna jime'e ti ayén huaríj ti'itíj jime'e ti huápi'i ruxe'eve'e, ajta ti'itíj í tej jín rí'i te'utasej. A'íí pu ajta raateájtuaa í ruxéjniu'uca huá'a jemi a'ij ti tira'aránajcheca'a ti ij a'íín xiéjniu'ucare'ara'an ayén hua'utá'an a'ij mej ye'í tiraayí'itihua'an.

*Cirístu'u pu ayén huanú'ihuaca'a matíj a'ímej í júutzimua'ame'en*

<sup>5</sup> Ajta, capu Dios ayén a'íjna jín tihuau'íjca a'ímej í mej ta japua tí'ivaire'e mej mi me'íjna jín antiújmua'areere muá'ara'ani í chaanaca mej japuan huachéjme'e muá'aju'u, a'íjna í chaanaca í tej jíme'en ti'ixa. <sup>6</sup> Ayee pu ja'atí ja'anáj ayén tí'ixajtaca'a tijín:

Mú'ee Dios, mú'eetzi jemi ti caí a'atzu ti'itíj jín ruxe'eve'e í teteca, matíj mena'a pua'amé.

¿A'iné 'een jín piyen ra'utámua'areeri'i?

Ajta, a'íjn ti jetzen airaújnejte í teáata'a,

¿a'iné 'een jín piyen rí'i tiraatá'aca

pej piyen rí'i tirájcha'íi?

<sup>7</sup> Ayee pej ráaruu ti ij a'atzu á'ateevi'in

ti jaítze'e ciliéene'e jín ti'itevéé á'ara'ani

caí a'ímej í mej ta japua tí'ivaire'e.

Mí pajta mú'ee, rí'i pej tiraatá'a pe'íjna jime'e

pej ra'antíhua'u ti jeíhua huápi'í tiráaci'iti

mej mi naími'i naa rí'i tira'utaseíj.

<sup>8</sup> Pajta piyen ti'itíj jín tira'íjca

tí'íj a'íjn ayén tihua'a'aíte'e a'ame í teite

mej mi naími'i ca'anéeri jín ra'ará'astijre'en.

Tí pua'a ayén a'íjna jín tira'íjcatache'e mej mi naími'i ra'ará'astijre'en, capu mé'e jé'e ti'itíjtaca'a ti caí ra'ará'astijre'eca'a. Mí ajta íjii, ayée pu jépi'in seijre'e mej caí xi naími'i miyen rá'astijre'e.

<sup>9</sup> Mí ajta itejmi, ayée pu jépi'in seijre'e jíme'en a'íjna í Jesús. Dios pu ayén ráaruu ti ij a'atzu á'ateevi'in jaítze'e ciliéene'e jín ti'itevéé á'ara'ani mecaí a'íme í mej ta japua tí'ivaire'e. Ajta íjii, Dios pu ayén rí'i raateájtuaa, ajta ve'ecán jín tira'íjca,

a'íjna jime'e ti a'íin Jesús ayén rajpuaítzi já'araa a'íjna jime'e ti huamí'i. Dios pu ayén rí'i tihua'utá'a í teite a'íjna jime'e ti a'íin Jesús ayén naíjmi'ica jetze me'ecan huamí'i.

<sup>10</sup> Nain pu tiraací'i a'íjna, ajta nain pu ayén jemin tí'iseijre'e a'íjna jime'e ti ayén nain tiú'utaahuaca'a. Ayee pu'u xaa ruxe'eve'eca'a ti a'íin hua'irájtuaani mu'iicáca í ruyaujmu'a'a mej mi jemin huateáturan tíj na'a rusén jime'e. A'íj pu jín ayén tiraavíjte'e ti ayén raanaíjmire'en a'íjna ti já'ita'a vé'ejvee a'íjna jime'e ti ayén rajpuaítzi já'araa, a'íjna ti hua'irátuaasin í ruyaujmu'a'a. <sup>11</sup> Ajta a'íin ti huateúra'ate a'ímej, ajta a'ímej ti a'íin ari hua'itévi'itici, naími'i mú seíj mena'a jetze ajtémecan. A'íj pu jín, capu ratévi'iraste'e ti a'íin ayén hua'atamuá'amu'ate'en tíjín: “Ne'ihuaamua'a mú pú'een.”

<sup>12</sup> Ajta ayén tíjín:

Nee nu hua'utánamuajriste'esin  
 a'íj pej ántehuaa huá'a jemi í ne'ihuaamua'a.  
 Nee nu rí'i timuaatá'asin huá'a tzajta'a  
 a'ímej í mej e'etiújse'iri.

<sup>13</sup> Ajtahua'a ayén tíjín:

Nee nu á'anca'ane í jemin.  
 Ajtahua'a rujéjcuatze'e, ayén tíjín:  
 Yee nu huatéjvee huá'a jamuan í yaújmu'ame'en  
 ti Dios naatávi'itiste.

<sup>14-15</sup> Majta a'íime í yaújmu'ame'en, ayée mú miyen che'atá mena'a éene'en téhua'ira'a, majta miyen éene'en téxuure'e, a'íj pu jín Jesús ayén huaújruu tí'ij ayén che'atá na'a éene'en tehuá'ira'aca'a, ajta ayén éene'en téxuure'eca'a matíj a'ímej. Ayee pu 'een jín huaríj tí'ij

ayén ra'antipua'ajte'en a'íjna í ti a'íjna jín antiújmu'a'aree í mej jín huácui'ini í teite. A'ii pu a'ín pú'een í tiyaaru'u.

A'íj pu jín Jesús huá'a jetze me'ecan huamí'i, ti ij ajta hua'irájtuaani a'ímej í mej ca'anéeri jín seijre'eca'a t'íj na'a mej auj ruuri mej miyen tí'tziine'eca'a mej huácui'ini. <sup>16</sup> Jee xaa ne'u ayén ti'ayajna, capu ayén huaújruu mat'íj a'ímej í mej ta japua tí'ivaire'e tí'ij hua'utévair'e'en sino ayée pu huaújruu mat'íj a'ímej í mej Abraham jetze airaújnejte.

<sup>17</sup> A'íj pu jín, ayén ruxe'eve'eca'a ti a'ín ayén seicié huaújruuren ti ij ayén éene'en seijre'e mat'íj a'íme í ihuáamua'ame'en nain jime'e ti ij ayén a'íjna jín te'enteáruute í Dios jemi, ti ij ayén nain jín tiu'utévair'e'en í Dios jemi, ti ij ajta ayén huá'ancu'uvajxi'in í teite ti ij ajta caí ja'anáj ti'it'íj jín até'itze'ara'an, ti ij ajta huá'ari'i í mej jín auteájturaa í Dios jemi. <sup>18</sup> Pu'uri xaa ne'u ri'irí ti a'ín ayén hua'utévair'e'en a'ímej í mej á'aviicua'ire'e ti'it'íj jime'e, a'iné a'í pu ari rapuaítzi já'araa, ajta rá'uviicua'iri'i.

### 3

*Jaitze'e pu ve'ecán jín ti'itéjvee í Jesús caí a'íjna í Moisés*

<sup>1</sup> A'íj pu jín, ayée xu huárini, ne'ihuaamua'a, mi ti Dios amua'itévi'itici, a'iné mú'ejmi pu huatá'ínee a'ín ti júte'e é'eseijre'e sej si naími'i siyen huateáturan í jemin. Setá'aj siyen se'íjna jetze tiú'umua'ati se'íjna jetze í Jesús ti Dios ayén a'íjna

jín tira'íjca ti titaatá'ixaate'en a'íjna jime'e í ni-uucari í tej rá'astijre'e. A'í pu Jesús ajta nain jín tí'ivaire'e í Dios jemi ti ij taatévaire'en itejmi. <sup>2</sup> Ayee pu che'atá na'a Jesús pu nain jín araúrate a'íjna jemi ti ayén ra'antíhua'u t'íj ajta a'íjn Moisés ayén nain jín araúrate t'íj ajmí'i tí'ivaire'eca'a í chí'ira'an jetze í Dios.

<sup>3</sup> Mí ajta, Dios pu ayén tiraaxí'epi'íntari'iri'i ti ayén tiraavíjte'e ti jaítze'e r'í'i tiraateájtuaani a'íjna í Jesús caí a'íjna í Moisés. Jee xaa ne'u, jaítze'e tu r'í'i tiratá'aca te'íjna ti chí'i ta'ahuaca te'caí te'íjna í chí'i. <sup>4</sup> Ayee pu ti'ayajna a'iné t'íj na'a ti tí'iseijre'e í chí'i, ja'atí pu rá'ajtaahuaca'a. Mí ajta Dios, a'í pu nain tiú'utaahuaca'a t'íj na'a ti tí'iseijre'e.

<sup>5</sup> Ajta a'íjn Moisés, nain pu jín araúrate t'íj auj tí'ivaire'eca'a í chí'ira'an jetze í Dios. Ayee pu 'een jín huaríj, a'í pu ajta ayén te'anxájtaca'a a'íj mej méjca'i huáyee tiu'utaxájtache'e. <sup>6</sup> Mí ajta a'íjn Ciríistu'u, a'í pu ayén nain jín araúrate t'íj tí'ivaire'eca'a í ruche.

Jee xaa, a'í pu yaujra'an pú'eene'e a'íjna ti hu-atéechi'i. Teajta iteen, teen tu teitestemua'ame'en pú'een, teen tu teajta te'uun a'ujteí í chí'ira'an jetze, ti pua'a tiyen te'utáviicua'i tej taxíéehua tejá'uxajtane'en te'íjna í tej jín tátemua'ave'e te'íjna jime'e í tej rachú'eve'e.

*A'í mú nu'u huaújse'upe'en í Dios jemi a'íme í mej teitestemua'ame'en pú'een*

<sup>7</sup> A'íj xu jín, setá'aj ráanamua temua'a naa a'íj ti ti'ixa a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ayén tijín: Tí pua'a íjii seráanamua ti ayén tejá'amua'ixaate'e í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.



8 Caxu siyen che'atá sena'a ra'antánaamuan  
 í a'amua tzajta'a matíj a'íime  
 í mej ajca'ihua'imua huataújtze'ire ineetzi.

A'ájna xicáara'an mej jetzen a'ij tiráataahuaca'a  
 mej mi neja'upuá'ajte'en a'ájna a'u ti caí  
 é'eti'itijca'a.

9 A'uu mú miyen a'ij tiráataahuaca'a mej mi naa-  
 muá'itín,  
 majta miyen me'uun é'etee  
 a'achú cumu hua'apuate nine'ira'a  
 mej tí'iseij netíj nena'a rijcaa.

10 A'íj nu jín hua'utájaaxiejvi'iri'i ne'ímej  
 í teitejra'a.

Neajta niyen tiu'utáneixaa yee ja'anáj ti na'a  
 a'íi mú a'ij pua'a tí'imua'atze í ru tzajta'a.

Majta, camu a'atzu ramua'aree a'ij nej  
 tí'ijxe'eve'e.

11 A'íj nu jín, neniú'ucara'a  
 nu jín niyen te'atánratziiri'i  
 mej caí ja'anáj me'uun a'uteáruti  
 a'u mej e'ehuaújse'upe'en ineetzi jamuan.

Ayee pu xaa tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Dios.

12 Rí'i xu'u, ne'ihuaamua'a, ti ij caí ayén  
 huataseíjre'en mú'ejmi jemi seíj ti a'ij pua'a  
 tí'itíújcha'íi í ru tzajta'a, ti ajta caí té'atzaahuate'e.  
 Caxu raatá'acare'en seíj ti ayén 'een ti a'ín ayén  
 á'ujca'ane ti mé rúurieni a'íjna í Dios ti i'irúuri.

13 Seajta mú'een, setá'aj ca'aníjra'a huataúra'an  
 seij seajta seij tíj na'a nain xicáara'an tzajta'a sej  
 seuj ruuri ti ij caí seíj mú'een ayén ra'antánaamuan  
 í ru tzajta'a a'íjna jime'e ti ayén ráacuanamua a'íjna  
 ti a'ij pua'a 'een.

14 Jee xaa ne'u, ayée pu ruxe'eve'e sej siyen huárini, a'iné ayée pu til'itij tí'itaci'iti jamuan í Ciríistu'u ti pua'a tiyen teuj te'utáviicua'i tíj na'a rusén jime'e í tej jín tátemua'ave'e te'íjna jime'e í tej rachú'eve'e tetí'ij tite'utéjhuii.

15 Ayee pu xaa a'ij ti té'uyu'usi'ihuaca'a í yu'uxari jetze tijín:

Tí pua'a íjii seráanamua ti ayén tejá'amua'ixaate'e  
í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

Caxu siyen che'atá sena'a ra'antánaamuan  
í a'amua tzajta'a matíj a'íime

í mej ajca'ihuá'ímua huataújtze'ire ineetzi  
jemi.

16 Majta a'íime, í mej ráanamujri'i, majta ra'utéxiehuari'iri'i, a'ii mú a'ín pú'een í ti Moisés teecan hua'iráavi'iti a'ujna u Egipto. 17 Ajta a'íime, í ti Dios ayén á'atee hua'apuate nine'ira'a ti huá'ajaaxiejvi'i a'íimej, a'ii mú a'ín pú'een í mej auteájturaa í Dios jemi, majta á'upua'areca'a me'újna já'ahua'a a'u ti caí é'eti'itijca'a. 18 A'íi mú majta me'ín pú'een í ti huá'a jíme'en Dios ayén te'ataújratziiri'i mej nu'u caí ja'anáj me'uun a'uteáruti a'u mej e'ehuaújse'upe'en a'íjna jime'e mej caí ra'ará'astijre.

19 Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna ti ayén titá'amitiejte'e ti caí ayén hua'uci'i mej me'uun a'uteárute a'u mej e'ehuaújse'upe'en a'íjna jime'e mej caí té'antzaahua.

## 4

*Dios pu taatá'asin tej ti jemin e'ehuátase'upe'en*

<sup>1</sup> Aúche'e pu ayén tí'ivaire'e í niuucari ti jín Dios ayén te'ataújratziiri'i ti í'iri'iri tej te'uun a'uteárute a'u ti a'ín taatá'asin tej te'uun e'ehuátase'upe'en. A'íj pu jín, tiché'e rí'i tena'a ti ij caí ayén te'irájra'ani ti seíj mú'een ti'itíj jín auté'itzen ti ij caí ráaci'iti ti a'uun a'uteárute. <sup>2</sup> Ayee pu'u, ayée pu che'atá na'a taaci'í í niuucari ti jín Dios tu'irájtuaani, tíj ajta tihua'ucí'í a'ímej. Mí ajta, capu a'atzu a'ij tihua'utévai í mej ráanamujri'i a'íjna jime'e mej caí té'antzaahua matí'ij ráanamujri'i.

<sup>3</sup> Ajta íjii, iteen i tej té'antzaahua, teen tu te'uun a'uteáruti a'u tej e'ehuátase'upe'en. Ayee pu hu-ataújmua'a ti ayén tí'itaci'iti a'iné ayée pu Dios tiu'utaxájtaca'a huá'a jime'e tijín:

Neniú'ucara'a nu jín te'atánratziiri'i

mej caí ja'anáj me'uun a'uteáruti

a'u mej e'ehuaújse'upe'en ineetzi jamuan.

Mí ajta, tíj na'a a'ájná'imua ti raatétaahuaca'a í chaanaca ti yú e'iré'ene, pu'uri ci'ipiihuaca'a í ti jín Dios tiu'umuáriej. <sup>4</sup> Jee xaa ne'u, a'iné mé já'ahua'a pu ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna jime'e í xicáara'an ta'aráhua'apua. Ayen tijín:

Ajta a'ájna xicáara'an jetze í ta'aráhua'apua,

Dios ayén raatapuá'ajtaca'a í ti jín tiu'umuáriej.

Tí'iquí huaújse'upe.

<sup>5</sup> Ajta, teuche'e tu te'íjna jíme'en ti'ixa í niuucari ti jíme'en tiraataxájtaca'a í Dios tijín:

Camu nu'u ja'anáj me'uun a'uteáruti

mej mi neetzi jamuan e'ehuaújse'upe'en.

<sup>6</sup> A'íj pu jín, camuché'e mú miyen seijre'e seica í mej xaa me'uun a'uteárute mej mi jamuan í Dios e'ehuaújse'upe'en. Mí majta a'íme, í ti amuacáí

huá'a jemi raateájtuaa í niuucari ti jín Dios hua'irátuaaníche'en, camu me'uun a'uteájrupi me'íjna jime'e mej caí ra'ará'astijre. <sup>7</sup> A'íj pu jín, pu'uri jeíhua a'ateevi'i tí'ij a'ín Dios raatá'a a'íjna í David teecan ti ayén tiu'utaxáj ti Dios ayén raaxí'epi'intare ja'anáj ti ayén teja'uré'enejsin a'ájna xicáara'an ti ayén raatamuá'a tíjín "íjii." Aye pu a'íjna jín tiu'utaxájtaca'a tíjín:

Tí pua'a íjii seráanamua a'ij ti ti'ixa í Dios, caxu ra'antánaamuan í á'amuatzafta'a.

<sup>8</sup> Ajta, ti pua'a a'ín Josué teecan ayén hua'uta'aníche'en mej huaúuse'upe'enche'e, capu ayén raataxájtanche'e í Dios a'íjna jime'e í seíj jetze í xicaj. <sup>9-10</sup> A'íj pu jín, aúche'e pu tura huá'a jemi í mej teitestemua'ame'en pú'een í Dios mej mi jamuan huaújse'upe'en, a'iné ja'atí ti na'a ti ayén a'uun a'uteárute ti ij e'ehuaújse'upe'en í Dios jamuan, a'í pu ayén che'atá na'a raatapuá'ajta í ti jín tí'imuari'e tíj ajta Dios tiraatapuá'ajtaca'a í ti jín tiu'umuáriej. <sup>11</sup> A'íj pu jín, tiché'e tiyen ahuátaca'anen nain jime'e taca'aníjra'a tej ti te'uun a'uteárute, ti ij caí ja'atí ayén che'atá na'a huárini a'ij mej mejmí'i huaríj a'íime, í mej caí te'ará'aste me'íjna jime'e mej caí té'antzaahua.

<sup>12</sup> Ajta a'ín í niuucari ti Dios jetze airáninei, a'í pu e'ihuarújte'en, ajta tí'imíjhuaca huápí'i. Temua'a pu te'urú'ipi í tatzajta'a. Jaítze'e pu tí'ivaire'e caí í chun ti hua'apua jín ajcámími, ti ajta huápí'i antámími, í mej majta jín rasi'icheca í carij ti ruví'i, majta jín ra'utasí'iche í tu'utanaaj. A'uu pu xaa urú'ipi a'íjna í niuucari í xiéjniu'ucare'ara'an jetze í tevi, ajta í

mua'atzíire'ara'an jetze. Temua'a pu raayí'iti ti ayén raatámitiejte'en a'ij ti seíj tí'imua'atze, ajta a'ij ti seíj tí'ijxe'eve'e ti ayén huárini. <sup>13</sup> Ti'itíj ti na'a ti ayén tí'iseijre'e, ti ajta a'íjna jetze ajtéme'ecan a'íjna ti Dios ayén tiú'utaahuaca'a, tíj na'a ti'ípua'amé, ayée pu jéjre'e seijre'e í jemin. Ajta ayén ruxe'eve'e tej naími'i tiyen tiu'utaseíjrata í jemin. Ajta, capu ti'itíj rú'avaa í jemin.

*Jesús pu a'ín pú'een í ti jaítze'e ve'ecán jín ti'itéjvee tí'ij ta japua huániuuni*

<sup>14</sup> Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Pu'uri seijre'e í ta jemi seíj ti ve'ecán jín tí'ivaire'e ta jetze me'ecan í Dios jemi. Ajta a'í pu ari a'uun a'ujnéj u ta japua. A'íj pu jín, tiché'e tiyen taca'aníjra'a jín teuj rá'astijre'e te'íjna í tej té'atzaahuate'e. <sup>15</sup> A'iné a'í pu ve'ecán jín tí'ivaire'e ta jetze me'ecan í Dios jemi, a'í pu raayí'iti ti ayén tá'ancu'uvajxi'in a'íjna jime'e tej caí táca'anej í ta tzajta'a. A'í pu che'atá na'a nain jín tirajpuaíjtzica'a tetíj iteen tirajpuaíjtzi. Ajta, a'í pu caí ti'itíj jín até'itzealara.

<sup>16</sup> A'íj pu jín, tiché'e tiyen taxí'evil'ira'a jín ajteáxiire telájna vejli'i a'u ti a'utéjvee í ipuari a'u ti a'ín e'ecájca í Dios ti ij a'ín ayén tá'ancu'uvajxi'in, tí'ij ajta rí'i titaatá'an, ti ij ajta taatévaire'en ja'anáj ti na'a ti ruxe'eve'e.

## 5

*Jesús pu ve'ecán jín ti'itéjvee í Dios jemi ta jetze me'ecan*

<sup>1</sup> Ayee pu 'een a'íjna jime'e ja'atí ti na'a ti ayén ve'ecán jín tí'ivaire'e í Dios jemi. Amuacaí mú miyen ra'avé'ehuausin huá'a tzajta'a í teite. Mat'íj

mi miyen tí'ira'íjcate'en ti ij a'ín huá'a japua huániuuni í Dios jemi. A'í pu ajta tiu'utámuaí'ivajta a'íjna í mej raatapuaíjve'esin í Dios, ajta a'íjna í ye'emuaate í mej hua'utámuaí'ivajta me'íjna jime'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi. <sup>2</sup> A'iné a'íjna í ja'atí ajta ramua'aree ti caí rusej té'eviicua'i, a'í pu ajta raayí'ití ti huá'ancu'uvajxi'in a'ímej í mej caí a'ij tirú'umua'aree, ajta a'ímej í mej ti'ití jín até'itzaara í Dios jemi. <sup>3</sup> A'í pu jín ruxe'eve'e ti a'ín amuacaícan ayén tiu'utámuaí'ivajta a'íjna jime'e ti a'ín rusej ti'ití jín auteájturaa í Dios jemi. Ajta áiyen, ayée pu ruxe'eve'e ti ayén che'atá na'a huárini huá'a jime'e í teite í mej miyen che'atá mena'a ti'ití jín tite'uteájturaa í Dios jemi.

<sup>4</sup> Ajta, capu ja'atí ayén rusej te'enteárute a'íjna jime'e ti ayén tiu'utévaire'en í Dios jemi, sino ti pua'a Dios ayén a'íjna jín tira'íjcate'e a'ij ti ayén tira'íjca a'íjna í Aarón teecan. <sup>5</sup> A'í pu jín, capu ayén rusej huataújtuaa a'íjna í Jesús ti ayén ve'ecán jín te'enteárute ti ij ayén tiu'utévaire'en í Dios jemi. Capu xaa ne'u, sino Dios pu ayén tiraata'ixaa tijín: Mú'ee pej niyauj píríci.

Ijii nu niyen muaatéya'upuataca'a.

<sup>6</sup> Ajta pua'amecié pu ayén ti'ixa tijín:

Mú'ee pej piyen pe'íjna jín tí'ivaire'e í Dios jemi  
tíj ajta ve'ecán jín tí'ivaire'e  
a'íjna í Melquisedec tíj na'a rusén jime'e.

<sup>7</sup> Tí'ij auj yen seijre'eca'a íiyen chaanaca japua, Jesús pu ayén huatéeniu, ajta raatéjhuau a'íjna jemi ti raayí'itíhua'a ti ru'irájtuaani. Jéihua pu ayén huaújyineca'a a'íjna jemi tí'ij a'ín caí raatá'acare'en ti huámi'ini. Ajta a'ín Dios ayén

ráanamujari'i a'íjna jime'e ti ayén huataúra'a ti ayén araúrasten a'ij ti tí'ijxe'eve'eca'a í Dios.

<sup>8</sup> Ayee pu i yaujra'an pu pú'eene'e, aúche'e pu ayén rí'i ráaruu ti ayén ra'ará'astijre'en a'íjna jime'e í ti jín rajpuaíjtzica'a. <sup>9</sup> Ajta, tí'ij Dios ayén raanaíjmire, Jesús pu a'íjna jín te'enteájrupi a'íjna jime'e ti a'ín ayén hua'irájtuaani tíj na'a rusén jime'e naíjmi'ica a'ímej í mej rá'astijre'e. <sup>10</sup> Ajta Dios ayén a'íjna jín tira'íjca ti ij ayén che'atá na'a ve'ecán jín tiu'utévaire'en í Dios jemi tíj ajta tiu'utévai a'íjna í Melquisedec.

*Mej nu'u jaítze'e yaú'itiée muá'ara'ani í Dios jemi*

<sup>11</sup> Jéihua tu tejá'amua'ixaate'ecu te'íjna jime'e. Mí ajta, jé'ecan pu muári'eri tej tiyen temua'a naa tejámuaatá'ixaate'en a'iné caxu ca'anacan yaú'itiée xá'aju'un. <sup>12</sup> Jee xaa ne'u, íjii tej tiyen tejá'amua'ixaate'e, ayée pu tiraavíjte'ecache'en sej siyen rujímua'a sena'a tihuá'umua'aten í se-ica.

Mí ajta caí caxu, sino ayée pu ruxe'eve'e ti ja'atí ayén ajtahua'a tejamuáamua'aten í mej jín autéjhuiica mej tihuá'umua'aten me'íjna jime'e í niuucari ti Dios jetze a'uvé'eye'i. Ayee xu 'een matíj a'íime í tí'iríi í mej rumua'atí léechi ye'eca, mej caí xi yá'ujepi'ira'a í cual'ira.

<sup>13</sup> Ja'atí ti na'a ti ayén 'een tíj pa'ari'i ti léechi jín ruuri, capu xi yaú'itie a'íjna í niuucari í mej jín tihuá'umua'aten a'ij ti ye'í seíj r'íi tí'itíjcha'íi í Dios jemi. <sup>14</sup> Mí ajta, a'íjna í niuucari ti ayén

tí'ivaire'e tǎj í cua'ira í mej racua'aca í mej vaujsi, ayée pu tihuá'aci'iti mej mi me'íjna jín tihuá'umua'aten a'ímej í mej meri vaujsi, í mej majta meri raayí'iti ti ayén tihuá'amitiejte'e ti pua'a ti'itǎj ayén tí'ixi'epi'in nusu caí. Ayee pu 'een jín miyen raayí'iti me'íjna jime'e mej miyen rí'i ti'itiújcha'íí í Dios jemi.

## 6

<sup>1</sup> A'íj pu jín, tiché'e tiyen mé rúhúa'axin te'íjna í mej jín amuacaí titá'itiiri'i jíme'en í Ciríistu'u tej ti tiyen jaítze'e huavaújse'en í Dios jemi. Tiché'e caí ché'e te'íjna jetze ucáaju'un, a'íjna í niuucari ti jíme'en raxa tej seicié tiú'umua'ati te'íjna jime'e í ye'irá ti caí ché'e ti'itǎj vaire'e í Dios jemi, nusu ti jíme'en raxa tej rá'atzaahuate'en í Dios. <sup>2</sup> Ajta seica ti ayén tí'ita'aijte'e tej nu'u huatámuaí'ivijhua na'ari tej nu'u hua'avé'emuari'en ca'ín ti jíme'en raxa a'ájna xicáara'an í mej jetzen a'itajú'un a'íme í mej meri huácuii. Ajta, a'íjna í niuucari ti jíme'en raxa ti Dios ayén huá'axijte'en seij ajta seij a'ij ti tí'iraci'iti tǎj na'a rusén jime'e. Naíjmi'i tǎj na'a í tej teuchén tiraataxájtaca'a, ayée pu'u 'een í mej jín amuacaí titá'itiiri'i. Pu'uri ruxe'eve'e tej jaítze'e huavaújse'en í Dios jemi. <sup>3</sup> Ayee tu te'íjna jín rini ti pua'a Dios ayén titaatá'acare'en.

<sup>4</sup> Mí majta seica, ayée mú meri huaríj. Seij pu ja'anáj ayén tihuá'amitiejte'eca'a ti ayén ti'ayajna a'íjna í niuucari. Mu'uri ja'anáj raamuá'a a'íjna ti Dios hua'utapuaíjve ti ajta júte'e a'uvé'emej. Ajta a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén huá'a tzajta'a huateájturaa. <sup>5</sup> A'íí mú majta raataxí'eve a'íjna í niuucari ti i'irí'en, ti ajta Dios jemi u a'uvé'emej.



Majta mú ra'ancuré'a me'íjna í muári'eri'ira'a ti jín Dios ayén tiu'uta'aíjta tíj na'a rusén jime'e.

<sup>6</sup> Mat'íj mi mé rúurie. A'íj pu jín capu a'atzu a'íj tí'iri'iri ti ayén hua'ujéjcuare'en mej mi majtáhua'a seicié tiú'umua'ati. Capu xaa ne'u, a'iné a'íí mú majtáhua'a rujímua'a rá'utatan í cúruu jetze me'íjna ti yaujra'an pú'een í Dios. Majtahua'a mú á jéjre'e huá'a tzajta'a í teite, a'íí mú majta rá'axieehuari'i.

<sup>7</sup> Ayee pu che'atá na'a tí'irineca huá'a tzajta'a í teite tíj ajta ayén tí'irineca í chuej japua mat'íj huatéviye. Dios pu ayén rí'i tiratá'aca a'íjna í chuej ti pua'a mat'íjta huatéviye, ayén japuan tiu'unén a'íjna ti tihua'atéva'iri a'ímej í mej japuan tí'ihua'aste. <sup>8</sup> Mí ajta, ti pua'a japuan tiu'unén a'íjna ti tétzicare'e, ajta a'íjna ti tiú'uxu'uhua'ate'e mat'íj huatéviye, capu ti'itíj vaire'e a'íjna í chuej. Jee xaa ne'u, ayée pu tí'iri'iri ti ayén té'eme ti Dios a'íj pua'a ráaruuren, ajta ayén tiraateátaiira.

*Tí nu'u rí'í na'a ne'u tén ahuá'avaire'e mej mauj ruuri*

<sup>9</sup> Capu amín a'íj tej tiyen tejá'amua'ixaate'e, mi tej já'amuaxe'eve'e, a'iné ayée pu titá'amitiejte'e mú'ejmi jime'e ti caí ayén tejamuáaci'ti a'íjna ti a'íj pua'a 'een, sino sej siyen ra'ancuré'asin tíj na'a ti ayén ti'iseíire'e a'ame a'ájna xicáara'an ti jetzen Dios amua'irájtuaani. <sup>10</sup> Dios pu xaa ra'utámua'areeri'i a'íj ti tiraavíjte'e í sej jín tiu'umuáriej, sej seajta hua'utaxí'eve í Dios jetze me'ecan a'ímej í ti hua'irávi'itici í Dios. Capu a'atzu yá'uhua'ana í Dios sej seri jín tihua'utévai, sej seajta seúche'e ti'itíj jín tihua'atéva'iri.

11 Ayee tu tí'ijxe'leve'e mú'ejmi jime'e sej si siyen che'atá sena'a a'araujca'anéecan jín siyen rijca seica jime'e ti ij Dios ayén amuaanaíjmire'en a'íjna jime'e í sej jín rachú'leve'e ajta na'a caí nain te'entipúa'are. 12 Setá'aj caí siyen huá'ína'ase'e sino siyen che'atá sena'a huárini matíj a'ímej í mej ra'ancuré'asin me'íjna ti jín Dios te'ataújratziiri'i ti ayén tihuá'uci'iti a'íjna jime'e mej té'atzaahuate'e, majta mej te'utáviicua'irili.

*Ayee pu té'eme a'ij ti Dios te'ataújratziiri'i*

13 Tí'ij Dios ayén te'ataújratziiri'i a'íjna í Abraham jemi, a'í pu ayén ruseíj tiraata'ixaa í runiuuca jime'e, a'iné capu mé'e já'a hua'aca'a ja'atí ti jaítze'e ve'ecán jín ti'itéveeca'a ti ij ayén niúucare'ara'an jín tiraatá'an. 14 Ayee pu tiraata'ixaa tíjín: “Huápi'i nu rí'i timuaateátuaasin. Jéihua nu huápi'i hua'utámu'iirejsin í á'ayaujmu'a.”

15 Ajta a'ín Abraham, tí'ij a'atevi'i ti ayén rachú'leve'e ruxí'evi'ira'a jime'e, aj pu'i ayén ra'ancuré'a a'íjna ti jín Dios te'ataújratziiri'i.

16 Jee xaa ne'u, a'iné ayée mú tí'ijri'ire í teteca mej runiuuca ti'itá'aca a'íjna jime'e í niuucajtze'en a'íjna ti jaítze'e ve'ecán jín ti'itéjvee mecaí a'íime. Ajta ja'anáj ti na'a mej ti'itíj jín tiújte'a'axi'in, ayée mú ramua'aree ti ari rí'i ti'ihuaújxi'epi'intare tí'ij seíj runiuuca jín ayén ti'itá'aca. 17 A'íj pu jín, tí'ij Dios ayén tiraaxí'epi'intare ti ayén tihua'utaseíjrate'en temua'a naa a'ímej í ti tihuá'aci'iti mej mi ráamua'aree ti caí a'atzu rí'irí ti seicié huárini a'íjna jime'e a'ij ti a'ín ari

tiraaxí'epi'intare, a'íi pu ajta ayén runiuuca jín tiraataxájtaca'a.

<sup>18</sup> A'íj pu jín, tí'ihua'apua pu tí'iseijre'e ti caí ja'atí raayí'iti ti seicié tiú'uruuren í tatzajta'a, ti jíme'en caí ri'irí ti Dios ayén tiu'utéehua'ita: a'ii pu a'íin pú'een, a'íjna í ti jín te'ataújratziiri'i, ajta runiuuca ti jín tiu'utaxájtaca'a. A'íj tu jín huatétaca'anen temua'a naa, iteen i tej jemin ajteáxiireca'a ti ij a'íin tacha'i á'ara'ani, tej ti tiyen ra'ancuré'an í tej rachú'eve'e, a'íjna ti ajta ayén raateájtuaa itejmí jemi.

<sup>19</sup> Ajta a'íin í tej rachú'eve'e, ayée pu ca'aníjra'a tatá'aca ti ij caí ti'itíj tá'itziite'e í tatzajta'a, ti ij caí ti'itíj ta'antimua'ítin. Cu xiee a'íi pu a'uteájrupi u ta japua, huarita'an a'íjna í cáxuri ti já'ita'a e'ecáaviij.

<sup>20</sup> Ajta a'íin í Jesús, a'íi pu amuacaí a'uteájrupi ti ij a'íin ta japua huániuuni, a'íjna jíme'e ti Dios ayén a'íjna jín tira'íjca ti i a'íin ayén che'atá na'a ve'ecán jín tiu'utévaire'en í Dios jemi tíj na'a rusén jíme'e tíj ajta a'íjna í Melquisedec.

## 7

*Jaítze'e pu ve'ecán jín ti'itéjvee í Jesús caí í Melquisedec*

<sup>1-3</sup> Ajta a'íin Melquisedec, capu tíya'upuaca'a, ajta capu tináànaca'a. Capu ajta ámitieere'e ja'atí ti jetzen airaújnejte, capu ajta ayén ámitieere'e ja'anáj ti huanú'ihuaca'a na'ari ja'anáj ti huamí'i. A'íj pu jín, ayée pu che'atá na'a huaújruu tíj ajta seíj ti yaujra'an pú'een í Dios. Ajta a'íi pu ayén ve'ecán jín ti'itevée a'ame í Dios jemi tíj na'a rusén jíme'e. A'ajná'imua a'íi pu ajta a'íjna jín ti'itéveeca'a í rey

jime'e a'ímej jemi í mej Salem é'echejca'a, ajta ve'ecán jín ti'ítéveeca'a a'íjna jemi í Dios ti nain jín antiújmua'aree.

Ajta a'íjna í mej jín miyen ratamuá'amua tijín Melquisedec, ayée pu huataújmua'a tijín “Rey ti rí'i naa tí'ajta”. Ajta a'íjna ti rey pú'een ti Salem é'eme'ecan, ayée pu huataújmua'a tijín “Rey ti rí'i tihuá'ajcha'íi mej mi ruxiéehua tí'ítesejre'e”. A'íi pu ra'antinájcheca'a a'íjna í Abraham teecan tí'ij a'uun pu píjé'ejve a'u ti huajá'ucuii a'ímej í reeyejte. Ajta, a'íin Melquisedec ayén rí'i tiraateájtuaa. Tí'ij jí Abraham ayén raatapuaíjve tamuáamuata'a pua'amé ti a'íjna jetze ajtème'ecantaca'a tíj na'a ti ayén tihuá'ari'iri'i.

### *Jé'ecan pu ve'ecán jín ti'ítéveeca'a a'íjna í Melquisedec*

<sup>4</sup> Setá'aj siyen se'íjna jetze tiú'umua'ati ti huápi'i ve'ecán jín ti'ítéveeca'a í Dios jemi a'íjna ti tayaaxúj pú'een. Ajta a'íjna í Abraham teecan, a'íi pu ayén raatapuaíjve a'achú cumu tamuáamuata'a pua'amé ti a'íjna jetze ajtème'ecantaca'a tíj na'a ti ayén tihuá'ari'iri'i.

<sup>5</sup> Jee xaa ne'u, a'íime í mej Leví jetze airaújnejjte í mej majta ti'ítíj jín títetateí í Dios jemi, ayée mú tiu'uta'ájtí'ire mej miyen hua'utáhuavii í teite a'achú cumu tamuáamuata'a pua'amé í mej tí'ijcha'íi a'ij ti té'eyu'usi'i a'íjna jetze í yu'uxari í mej jín tí'ajta. Ayee mú xaa ne'u huá'ahuaviiraca'a í ru'ihuaamua'a. Capu amín a'ij, ti pua'a a'íi mú majta Abraham jetze airaújnejjte a'íime í ihuáamua'ame'en.

<sup>6</sup> Mí ajta amín, í ti caí huá'a jetze ajtémel'ecan, a'í pu ra'ancuré'a a'íjna Abraham jemi a'achú cumu tamuáamuata'a pua'amé. A'í pu ajta r'í raateájtuaa a'íjna í Abraham. Ajta Dios pu ti'ití jín te'ataújratziiri'i a'íjna jemi í Abraham. <sup>7</sup> Ajta, naími'i mú miyen ramua'aree ti ayén ti'ayajna ti a'ín ti jaítze'e ve'ecán jín ti'itéjvee ayén r'í tiratá'aca í Dios jetze me'ecan a'íjna ti ciliéene'e jín ti'itéjvee.

<sup>8</sup> Ajta, ayée pu tí'irineca íiyen chaanaca japua mej mi miyen ra'ancuré'an me'íjna í tamuáamuata'a ti pua'amé a'íime í teite í mej majta cui'ica. Mí ajta, ayée pu ti'íteújxajta ti a'ájná'imua, a'í pu ayén ra'ancuré'a a'íjna ti auj jín ruuri.

<sup>9-10</sup> A'í pu jín, r'í'irí tej tiyen raataxáj yee a'í pu Leví ajta ayén tiu'unájchitaca'a a'achú cumu tamuáamuata'a pua'amé a'íjna jime'e ti aúche'e huatasej're'esin a'íjna jetze í ruyaaxu, a'íjna í Abraham teecan. Leví pu xaa tiu'unájchitaca'a a'ájna t'íj Melquisedec ayén ra'antinájcheca'a a'íjna í Abraham teecan.

*Cirístu'u pu ve'ecán jín ti'ítevée a'ame tíj na'a rusénjime'e*

<sup>11</sup> Ajta, ti pua'a r'í'iríistanche'e ti hua'unajmire'en í teite í Dios jemi a'íjna jime'e mej ve'ecán jín títetateí a'íime í mej Leví jetze ajtémel'ecan, capu a'atzu ruxe'eve'e á'ame'enche'e ti seíj ayén huatasej're'en ti ayén che'atá na'a ve'ecán jín tiu'utévaire'en tíj ajta tiu'utévai a'íjna í Melquisedec, ti ajta caí Leví jetze ajtémel'ecantaca'a. Capu xaa ne'u ayén ruxe'eve'e á'ame'enche'e, a'iné a'ín niuucari í mej jín tí'ajta,

a'í pu ayén huatasejre huá'a jemi í mej Leví jetze ajtémecantaca'a.

<sup>12</sup> Mí ajta xaa, ti pua'a ayén ruxe'eve'e mej seicié huárini mej mi hua'antíhuauni a'ímej í mej te'enteárute í Dios jemi, ayée pu che'atá na'a ruxe'eve'e mej seicié ráaruuren í niuucari í mej jín tiu'uta'aíjta.

<sup>13</sup> Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna, a'iné a'íjna í tej jíme'en raxa, seíj pu teitejra'a jetze ajtémecan, ajta capúu xi ja'anáj ja'atí ayén ti'itíj jín tiu'utévai í Dios jemi, ti ajta a'íjna teitejra'a jetze ajtémecan.

<sup>14</sup> Jee sein, a'íin tavástar'a ayén Judá jetze airaújnejte. Ajta a'íin Moisés teecan capu ja'anáj ti'itíj huataxájtaca'a a'íjna jíme'e í teitejra'a, ti huá'a jetze huatasejre'enche'e a'íime í mej ve'ecán jín ti'itevéé muá'aju'unche'e í Dios jemi.

<sup>15</sup> Jee xaa, ayée pu ti'ayajna xaa ne'u, ti seíj ayén huatasejre ti ayén che'atá na'a ve'ecán jín ti'itéjvee í Dios jemi tíj ajta a'íjna í Melquisedec. <sup>16</sup> Ajta a'íin, capu ayén a'íjna jín tira'íjca a'íjna jíme'e ti ayén araúrasten a'ij mej tira'uyú'uxaca'a a'íime í teteca í mej cui'lica a'ij ti tiú'ujxe'eve'e ti seíj jetzen airaanen tí'ij ti'itíj jín te'enteárute í Dios jemi.

Capu xaa ne'u ayée na'a, sino a'í pu a'íjna jín ayén te'enteájrupi a'íjna jíme'e ti ayén ruurican seíre'e a'ame tíj na'a rusén jíme'e. Ajta, capu ri'irí ti ja'atí ra'upuá'ajte'en. <sup>17</sup> Ajta, ayén jíme'en tiu'utaúxajtaca'a tíjín:

Mú'ee pe piyen che'atá pena'a

ve'ecán jín ti'itevéé pua'amé í Dios jemi

tíj na'a rusén jíme'e tíj ajta a'íjna í  
Melquisedec.

18 Ayee pu té'eme, a'iné Dios pu ari ayén ra'uré'uu a'íjna í niuucari ti amuacá raateájtuaa a'ímej jemi í mej Israel jetze ajtéme'ecantaca'a. Ayee pu a'íjna jín huaríj a'iné camu té'eviicua'iraca'a a'íime í mej ve'ecán jín títetaté'eca'a, ajta capu ti'itíj tiu'utévai a'íjna í niuucari. 19 Jee xaa, capu ti'itíj huanaíjmire a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajjtaca'a, sino a'íi pu xaa tí'íj Dios ayén raateájtuaa itejmi jemi a'íjna ti jaítze'e rí'en í tej rachú'eve'e, í tej teajta jín vejli'i ajteáxiire jemin í Dios.

20 Ayee pu ajta 'een jín jaítze'e tí'ivaire'e a'íjna í tej rachú'eve'e a'íjna jime'e ti Dios ayén runiuuca tiu'utá'an, ayén raateájtuaa itejmi jemi. Majta a'ímej í seica, ayee pu Dios caí runiuuca jín tiu'utá'a a'ímej jime'e. Capu amín a'íj, maúche'e mú ve'ecán jín te'enteájrupi í Dios jemi.

21 Mí ajta a'íjna í Jesús, a'íi pu a'íjna jín ayén te'enteájrupi niuucajtze'en a'íjna ti jime'en tiu'utaxájtaca'a tíjín:

Tavástara'a, mú'ee pej ve'ecán jín ti'itevéé pua'amé  
 í Dios jemi tíj na'a rusén jime'e,  
 ajta a'íi pu caí ja'anáj ruhuárita'a cáame.

22 A'íj pu jín, ayén éene'e já'araa ti a'íin Jesús a'íin pú'eeene'e í tej jín ráamua'aree ti jeíhua huápi'i jaítze'e rí'en a'íjna í niuucari ti jécua í ti jín Dios te'ataújratziiri'i itejmi jemi. 23 Majta a'íime í mej mejmí'i ve'ecán jín tiu'utévai í Dios jemi, mu'ití mú miyen ará'aseca'a me'íjna jime'e mej caí a'achú á'atee mej miyen me'íjna jín tiu'utévairé'en a'íjna jime'e mej cui'icaa.

24 Mí ajta amín í Jesús, a'iné amí pu ayén seíre'e a'ame tíj na'a rusén jime'e, a'íi pu ajta ve'ecán jín ti'itevéé a'ame í Dios jemi tíj na'a rusén jime'e.

25 A'íj pu jín, a'íi pu raayí'iti ti nain jín hua'irájtuaani a'ímej í mej huataújtuiire'en í Dios jemi me'íjna jime'e mej rá'astijre'e me'íjna í Jesús. Ayee pu'u xaa ne'u, a'iné ayée pu 'een jín ruurican hu-ateáturaasin ti ij huá'a japua huániuuni.

26 A'íj pu ajta jín, ayée pu tiraavíjte'eca'a ti ayén ta japua huániuuni seíj ti ayén 'een tíj a'íjna ti ayén ve'ecán jín ti'itéjvee í Dios jemi. A'íi pu ri'éene'ecán jín huateájturaa í Dios jemi. Ajta, capu a'atzu ti'itíj jín a'ij pua'a huá'aruuren í teite. Capu ajta ti'itíj jín até'itzeaara í Dios jemi. Ajta, capu ayén ti'itíjcha'í matíj í seica í mej a'ij pua'a tí'iteseijre'e í Dios jemi. Dios pu ajta ayén rí'í raateájtuaa ti ij a'ín ayén jemin a'uteáturan júte'imua u ta japua.

27 Ajta, capu ayén ruxe'eve'e ti a'íjna Jesús ayén tiu'utamuai'ivejta í ru jíme'en nain xicaj tzajta'a, capu ajta huá'a jíme'en í teite matíj tí'ijri'ire a'íime í seica í mej ve'ecán jín títetateí í Dios jemi. Capu xaa ne'u, a'iné ayée pu seíj na'a huaríj nain jime'e tí'ij a'ín ruseíj huataújmuaí'ivejtaca'a. 28 Ajta, a'íjna í niucari í mej jín tí'aijta, ayée pu hua'antíhuauca mej mi ve'ecán jín tiu'utévair'e'en a'íime í teite í mej caí té'eviicua'í í ru tzajta'a. Mí ajta, a'íjna í niucari í ti jín Dios te'ataújratziiri'i, a'íi pu ayén ra'antíhua'u a'íjna í yaujra'an ti ari huateújnaijmire tíj na'a rusén jime'e.

## 8

*Jesús pu ve'ecán jín ti'itéjvee u ta japua*



<sup>1</sup> Ajta a'íjna í tej jíme'en ti'ixa, ayée pu hu-  
ataújmua'a. Pu'uri seíj ayén ve'ecán jín ti'itéjvee í  
Dios jemi ti ayén ta japua niuuca. A'í pu ari a'uun  
a'ujyeíjxi ruri'irínta'a a'u ti e'ecájca a'íjna ti huápi'i  
naa seijre'e a'ujna júte'e. <sup>2</sup> A'uu pu tí'ivaire'e u  
teyujta'a, a'íjna jetze í inaamua ti tzáahuati'ira'a  
jín a'utéjvee a'u ti Dios é'eseijre'e. Capu tevi  
rá'ajtaahuaca'a sino tavástar'a pu'u.

<sup>3</sup> Ayee pu tí'ijci'icipua ja'atí ti na'a ti ve'ecán jín  
ti'itéjvee í Dios jemi ti a'ín raateájtuaani í meesa  
japua a'íjna ti tiu'utapuaíjve'en, ajta í ti'itén mej  
hua'utámuaí'ivejtaca'a. A'íj pu jín ayén ruxe'eve'e  
ti a'ín Jesús ajta ti'itíj huatámuaí'ivejta.

<sup>4</sup> Tí pua'a a'ín ayén huatéveecache'en íiyen  
chaanaca japua, capu a'atzu ri'iríistanche'e ti a'ín  
ayén ve'ecán jín tiu'utévaire'en í Dios jemi, a'iné  
maúche'e mú seica miyen seijre'e í mej miyen  
me'íjna jín ti'imuaí'ivejtaca í mej jín tiu'utapuaíjve  
í Dios jemi, a'íj ti té'eyu'usi'i a'íjna jetze í niuucari  
í mej jín tí'ajta. <sup>5</sup> Majta a'íime, ayée mú tí'ivaire'e  
a'íjna ti ayén seijre'e tíj ciéenime'ara'an a'íjna ti  
júte'e é'eseijre'e.

Majta, matí'ij miyen araúrasten í hua'aye'ira,  
ayée mú tí'ira'íjchue a'íj ti tzáahuati'ira'a jín sei-  
jre'e í júte'e í Dios jemi. A'íj pu jín, tí'ij Moisés  
teecan ayén a'utecheníche'en ti rá'ajtaahua a'íjna  
í inaamua ti Dios ayén tiraatá'itíiriri'i, ayée pu  
tiraata'ixaa tíjín: “Patá'aj hui piyen nain jín  
huárini a'íj nej timuaataseíjrate patí'ij pe'uun  
a'utéveeca'a í jirí japua.”

*Cirístu'u pu nu'u raateájtuaa itejmi jemi í niuu-  
cari ti jaítze'e rí'en caí í ti mí'ime'ecan*

<sup>6</sup> Mí ajta íjii, Ciríistu'u pu'uri ayén ra'ancuré'a ti ayén a'íjna jín tiu'utévaire'en a'íjna jime'e ti jaítze'e rí'en í Dios jemi caí a'íjna í mej jín tí'ivaire'e íiyen chaanaca japua. Ayee pu che'atá na'a jaítze'e rí'en a'íjna í niuucari í ti jín ta japua huaniú. Ayee pu 'een jín jaítze'e rí'en a'iné jaítze'e pu rí'en a'íjna í niuucari í ti Dios ayén raatá'a, ti ajta jaítze'e rí'en a'íjna í ti jín te'ataújratziiri'i ti tí'itaci'iti.

<sup>7</sup> Ajta a'ín niuucarijra'a í ti jín amuacaí Dios te'ataújratziiri'i, ti pua'a ayén caí tí'itíj jín te'utéturaanche'e, capu a'atzu huataujci'ipuáache'e ti seíj ayén huáteuni í ti jín Dios ayén te'ateújratziira.

<sup>8</sup> Mí ajta Dios, ayée pu huá'a jetze te'ujpuá'ajte mej caí a'atzu araúraste me'íjna jime'e í niuucari ti amuacaí raateájtuaa huá'a jemi. A'íj pu jín ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín:

Ayee pu tí'ixa í tavástara'a yee me'ecui xaa, ne'u.

Pu'uri a'ájna xicáara'an jetze teja'uré'enejsin  
 nej jetzen jéjcuacan jín niuucari tihua'utá'asin  
 í nej jín te'atánratziira ne'ímej jemi  
 í mej Israél jetze ajtéme'ecan,

neajta huá'a jemi í teitestemua'ame'en a'íjna í Judá.

<sup>9</sup> Canu niyen che'atá nena'a éeni'ici'en  
 í niuucari hua'utá'asin netíj tihua'utá'a  
 a'ímej í huá'avaujsimua'ací'i,

a'ájna xicáara'an nej jetzen hua'utévai,  
 neajta hua'iráavi'iti a'ujna u Egipto,

a'iné camu á'atee mej miyen huárini  
 a'íj nej ne'íjna jín tihua'íjca ne'íjna jetze  
 í niuucari nej raateájtuaa a'ímej jemi.

Mí ajta, capu ché'e nej jetze ruxe'eve'eca'a

nej rí'i tihuá'uucha'in.

<sup>10</sup> A'ii pu a'íin pú'een í niuucari ti jéjcuá  
í nej jín te'atánratziira a'ímej jemi  
í mej Israél jetze ajtéme'ecan.

Ayee pu ajta ti'ixa í tavástará'a tíjín:

Tí'ij te'entipúa'are a'ájna xicáara'an jetze,  
ayée nu ca'aníjra'a hua'utá'asin  
mej mi ra'utámua'aree í ru tzajta'a  
í niuucari í nej jín tí'ajta.

Ayee nu raateátuaasin í nenuuca huá'axiejniu'uca  
jetze,  
seíj neajta seíj, temua'a naa.

Neajta nu inee huá'a Dios pu'éene'e na'ame.

Majta a'íime, a'íi mú neteítetemua'a muá'aju'u.

<sup>11</sup> Majta a'íime, camu ché'e miyen tíhua'utá'itiiira  
í ruxí'ej teite yee setá'aj ráamua'ati í tavástará'a.

Camu xaa ne'u, a'iné naími'i  
mú miyen nemua'atée muá'aju'u,  
matíj mena'a pua'amé í teite,  
a'íime í mej ciliéene'e jín títetateí,  
majta a'ímej í mej ve'ecán jín títetateí.

<sup>12</sup> Neajta inee, nee nu niyen tíhua'utá'uuni'ira  
í mej jín a'ij pua'a ti'itíújcha'íca'a ineetzi jemi.  
Neajta, canu ché'e ja'anáj niyen ra'utámua'areeri'i  
í mej jín neetzi jemi auteájturaa.

<sup>13</sup> Ayee pu'u na'a, a'iné tavástará'a pu ayén  
jíme'en ti'ixa yee “jéjcuacan nu jín niuucari  
huateátuaasin”, ayée pu 'een jín ajta ayén  
tiraaxí'epi'íntare ti ari mí'ime'ecan a'ájna í  
niuucari ti amuacaí huá'a jemi raateájtuaa. Ajta  
a'íin ti ari mí'ime'ecánta já'araa, ajta caí ché'e ti'itíj  
vaire'e, pu'uri tén antipúa'ari nain jíme'e.

## 9

*Finaamua ti yen seijre'eca'a íiyen chaanaca japua*

<sup>1</sup> Ajta jíme'en í niuucari ti amuacaí a'ímej jemi raateájtuaa, ayée pu jetzen té'eyu'usi'ihuaca'a a'ij mej ye'í huárini mej mi raná'amiche'en í Dios, ajta a'ij ti éene'e seíire'e a'ame a'íjna í inaamua. <sup>2</sup> Ajta a'ín í inaamua, hua'apua pu jín ájtaavijhuaca'a í mej tzajta'an te'irá'a í mej jín tí'ina'amiche'e. Ajta tzajta'an í ti á jéjre'e ájtaavijhuaca'a, a'úu pu a'utéveeca'a a'íjna ti antitátzajmee, ajta a'íjna í meesa ti ajta japuan e'etiá'a a'íjna í pan ti Dios jemi huatétuiihuaca'a. Ayee pu téja'arájtehuaa ti nu'u “a'ájna a'u ti Dios huateúra'ate.”

<sup>3</sup> Ajta, huarita'an a'íjna cáxuri ti já'íta'a e'ecáaviij ti hua'apua, a'úu pu seíj a'utéveeca'a í inaamua. Ayee mú te'etamuá'amua tijín “A'íjna ti Dios huápi'i huateúra'ate”. <sup>4</sup> A'uu pu tzajta'an seijre'eca'a a'íjna ti oro jín taavíjhuaca'a, mej majta japuan tí'imuaí'ivejtacare'e cítzive'eri jime'e. A'uu mú majta ru'uteájtuaa a'íjna í chi'ira'an ti oro jín nain japua cámejri'ihuaca'a, ti ajta urámuaaca'a a'íjna tetej ti jetzen té'eyu'usi'ihuaca'a a'íjna í niuucari ti jín Dios amuacaí te'ataújratziiri'i. A'uu pu ajta huiirájcati a'íjna í xa'ari ti oro jín taavíjhuaca'a, ti ajta tzajta'an urámuaanica'a a'íjna í cua'ira, a'íjna í mej miyen ratamuá'amua tijín maná. A'uu pu ajta huiiráca'atii a'íjna í Aarón itzíj ti jetzen te'ejtaneájxi.

<sup>5</sup> Majta a'íime í mej ta japua tí'ivaire'e, í mej majta huápi'i naa seijre'e, a'úu mú japuan utiú'uuca'a a'íime í mej hua'apua. A'íi mú ru'ana jín ra'avá'anajca'a a'ujna a'u ti Dios

tihua'utá'uuni'iracare'e. A'iné ti'imulíi í mej me'uun te'irá'a, capu ci'ipe tej íjii tiu'utaxáj seexu'ijmé'en nain t'íj na'a.

<sup>6</sup> Mat'íj meri nain r'íi tiú'uruu, ja'anáj ti na'a mú me'uun a'uteáru'ipiche'e tzajta'an í ti amuájca í inaamua a'íime í mej ve'ecán jín tí'ivaire'eca'a í Dios jemi mej mi miyen huárini a'ij mej me'íjna jín tite'entiújmua'aree a'ij ti tiú'ujxe'eve'e.

<sup>7</sup> Ajta í se'íj jetze í inaamua, se'íj pu'u a'uun a'uteáru'ipi t'íj na'a sei nine'ira'a jime'e. A'íi pu a'ín pu'éene'e a'íjna ti jaítze'e ve'ecán jín tí'ivaire'eca'a í Dios jemi. Ajta a'íjna huajásime'e a'íjna í xúure'e ti jín tiu'utámua'i'ivejta í rujímua'a í ti jín auteájturaa í Dios jemi, ajta a'ímej jime'e í teite, í mej jín Dios jemi auteájturaa.

<sup>8</sup> Ajta a'ín í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ayée pu jime'en tí'ita'ixaate'e ti ayén huataújmua'a ti caí xi te'entácuuni'i tej ti te'uun a'uteáru'te a'ájna ti jeíhua huápi'i huateúra'ate í Dios ti pua'a auj a'uun a'utéveeca a'íjna í inaamua ti á jéjre'e é'eseijre'e.

<sup>9</sup> Ajta a'ín ti á jéjre'e é'eseijre'e, ayée pu huataújmua'a í hua'aye'ira í mej íjii huáteite. Ayee mú tí'ijri'ire a'íime í mej miyen araúrasten me'íjna í ye'irá. A'íi mú tí'itatú'iri í Dios jemi tí'it'íj ti na'a mej tí'ipuaijve'e, majta í mej raatámua'i'ivajta.

Mí ajta, t'íj na'a ti ayén 'een í mej raatámua'i'ivajta, capu a'ín pú'een í ti xaa raana'íjmire'en í mua'atzíire'ara'an a'íjna ti rana'amiche í Dios.

<sup>10</sup> Capu xaa ne'u, a'iné ayée pu'u a'íjna jín tí'ivaire'e í mej racua'aca nusu mej raye'eca na'ari í mej jín huaté'íihuaxi'ín, na'íjmi'i t'íj na'a pu a'ín pú'een í mej mena'a jín tí'aijta a'ij ti huárini í

rujñmua'a. Ayee pu ti'ihuaújxi'epi'intare mej miyen rici asta na'a caí Dios ayén raanaíjmire'en tíj na'a ti tí'iseijre'e.

*I xúure'e ti jín huaújnaijmire í niuucari ti jécua*

<sup>11</sup> Ajta íjii, Ciríistu'u pu ayén huataseíjre ite-jmi jemi a'iné a'ñ pu ve'ecán jín ti'it'éjvee í Dios jemi ti ij ayén a'íjna jín r'í'i titaatá'an tíj na'a ti í'ixi'epi'in 'een ti auj ayén teja'uré'enejsin. A'uu pu já'ita'a a'uteájrupi í inaamua jete ti jaítze'e tí'ivaire'e, ti ajta jeíhua jaítze'e huateújnaijmire, a'iné capu ayén ájtaavijhuaca'a muájca'a jime'e.

<sup>12</sup> Seíj pu'u a'uun a'uteájrupi a'ujna ti Dios ayén huateúra'ate. Ajta, capu a'ñ huajáasime'e a'uun a'uteájrupi í hua'axuure'e a'ímej í caurasi nusu a'ímej í viseáaru'use, sino ruxuure'e pu jín a'uun a'uteájrupi ti ij raatáhuauni ti tiu'utanájchita huá'a jetze me'ecan í teite tíj na'a rusén jime'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi.

<sup>13</sup> Jee xaa ne'u, cíj pu caj tí'ivaire'eca'a mej miyen huá'aruuren a'ñme í mej ti'itíj jín auteájturaa í Dios jemi, mej miyen hua'uté'íiraxi'in me'íjna jime'e í hua'axuure'e í caurasi, ajta í hua'axuure'e í tuuru'use. Majta mú jín hua'acáviviiraca í nasíjra'an í viseáaru'u ti huáàcaj í mej raateátai. <sup>14</sup> A'íj pu jín jeíhua pu huápi'i jaítze'e jamuaaté'íiraxi'in í a'amua mua'atzíra'a jetze a'íjna jime'e í xúure'e ti Ciríistu'u ra'iráaxire. Ajta, a'íjna jetze í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ti rusén jín seijre'e, a'íj pu jetze huateújca'anejca'a ti ij ayén caí ti'itíj jín a'aturáa tí'ij huataújmuai'ivejtaca'a í Dios jemi. Ayee pu 'een jín huaríj sej si siyen raatapuá'ajta sej rá'astijre'e se'íjna í ye'irá ti caí

ché'e ti'itíj vaire'e, sej si tiu'utévaire'en se'íjna jemi í Dios ti i'irúuri.

<sup>15</sup> A'íj pu jín, a'í pu a'ín pú'een ti ayén tiraaxí'epi'intare ti Dios jéjcuacan jín te'ateújratziira huá'a jemi ti hua'utajé mej mi miyen ra'ancuré'an a'íjna ti tihuá'aci'iti tíj na'a rusén jime'e a'ij ti Dios te'ataújratziiri'i. Ayee pu té'eme, a'iné Cirístu'u pu huamí'i a'íjna jime'e ti ij huá'ari'i í mej jín auteájturaa í Dios jemi matí'ij mauj rá'astijre'eca'a me'íjna í niuucari í ti amuacaí jín te'ataújratziiri'i í Dios.

<sup>16</sup> Ayee pu tí'een, ti pua'a ayén seijre'e í cuapée ti jetzen té'eyu'usi'i ti nu'u ayén tí'iraci'iti seíj í ja'ati, amuacaícan pu ayén ruxe'eve'e ti a'íjna í ja'atí huámí'ini ti ayén cuapée jín te'ataújratziiri'i.

<sup>17</sup> Jee xaa ne'u, aj pu xaa ayén tí'ivaire'e a'íjna í cuapée ti pua'a ayén huámí'ini a'íjna í ja'atí ti a'íjna jín te'ataújratziiri'i. Ajta, ti pua'a auj ruuri a'íjna í ja'ati, capu a'atzu tiratéva'iri í seíj a'íjna í cuapée í ja'atí ti ayén tí'iraci'iti.

<sup>18</sup> A'íj pu jín, ayée pu ajta ayén ruxe'eve'eca'a ti a'ín niuucari ti amuacaícan jín te'ataújratziiri'i í Dios, a'í pu ajta a'íjna jín ti'ihuaújxi'epi'intari'iri'i a'íjna jime'e ti ti'itíj ruxuure'e airáaxire. <sup>19</sup> Tí'ij a'ín Moisés teecan ayén tihua'utánamuajriste naíjmi'ica í teite tíj na'a ayén té'eyu'usi'ihuaca'a jetzen í niuucari í mej jín tí'aijta, a'í pu tírajnájchi a'íjna í hua'axuure'e í viseáaru'u, ajta jamuan í hua'axuure'e í caurasi a'íjna í jaj jamuan, ajta jamuan a'íjna í muxaj ti pa'u, ajta jamuan a'íjna í hisopo pi'ista. Aj pu ij, a'íjna jín, ayén raatétzutijraxi í yu'uxari ti jíri'i, ajta hua'utétzutijraxi naíjmi'ica í teite.

20 Ayee pu a'íjna jín huaríj, aj pu'i ayén ti-hua'utá'ixaa tíjín: “A'íi pu a'íin pú'een í xúure'e ti jín ayén tiú'uxi'epi'íntari'ihuaca'a a'íjna í niuucari ti jín Dios ayén te'ataújratziiri'i mú'ejmi jemi. Ayee nu ne'íjna jín huaríj a'ij ti a'íin titaata'aíj.” 21 Ajta a'íin Moisés teecan, ayén che'atá na'a xúure'e jín raatétzutijraxi a'íjna í inaamua, ajta tíj na'a ti'ipua'amé í xa'ari, ajta í tuxa'a í mej jín tí'ivaire'e a'ujna inaamua jete.

22 Jee xaa ne'u, ayén ti'ayajna. Jíme'en a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta, tímua'a mú tén nain huateú'í'iraxi xúure'e jime'e. Ajta, ti pua'a caí ti'itíj ra'iráxire'en í ruxuure'e, capu a'ij tí'iri'iri ti ayén tihua'utá'uuni'i í teite í mej jín auteájturaa í Dios jemi.

*I muai'ivéjri ti xaa jaítze'e r'én*

23 A'íj pu jín ayén ruxe'eve'eca'a mej miyen raaté'íiraxi'ín tíj na'a ti ayén seijre'eca'a tíj ciéenime'ara'an pú'een a'íjna ti júte'e é'eseijre'e. Ajta ayén ruxe'eve'eca'a ti ja'atí ayén raaté'íiraxi'ín a'íjna ti júte'e é'eseijre'e a'íjna jime'e í muai'ivéjri ti jaítze'e r'én caí í mej jín miyen tí'ijri'ire íiyen chaanaca japua.

24 Ajta a'íin Ciríistu'u, capu a'uun a'uteájrupi inaamua jete ti muájca'a jín ájtaavijhuaca'a, ti ajta ayén 'een tíj ciéenime'ara'an a'íjna ti júte'e é'eseijre'e, sino a'úu pu u ta japua a'uteájrupi í Dios jemi ta jetze me'ecan.

25 Ajta, capu a'uun a'uteájrupi ti ij mu'iití hu-ataújmuai'ivejta tíj ajta a'íin ti ve'ecán jín tí'ivaire'e íiyen chaanaca japua. Ayee pu tíj na'a seíj nine'ira'a jetze a'íi pu a'uteáru'ipi a'ájna ti Dios



huateúra'ate ti ij raatétzutijraxi'in xúure'e jime'e ti a'ín rusej caí ra'iráaxire, sino sej pu'u a'uun a'uteájrupi a'íjna í Ciríistu'u. <sup>26</sup> Na'ari caí, ayée pu ruxe'eve'e á'ame'enche'e ti a'ín mu'iití rajpualítzi á'ame'enche'e tíj na'a ti huatasejre í chaanaca tej japuan yen seijre'e.

Mí ajta, ayée pu xaa ne'u ti'ayajna ti a'ín sej na'a ayén huatasejre íjii ti ari nain te'entipúa'ajte ti ij ra'antipúa'ajte'en í mej jín até'itzaara í Dios jemi. Ayee pu 'een jín ra'antipúa'ajte a'íjna ti rusej huataújmuai'ivejtaca'a. <sup>27-28</sup> Ajta, ayée pu ti'ihuaújxi'epi'íntari'iri'i a'ímej jemi í teite ti sej na'a ayén tiráaci'iti í teáata'a ti huámi'ini, ajta á'iyen Dios rá'axijte'en. Ayee pu che'atá na'a 'een ti a'ín Ciríistu'u sej na'a huataújmuai'ivejtaca'a huá'a jetze me'ecan í teite ti ij huá'ari'i í mej jín mu'iití auteájturaa í Dios jemi. Ajta, a'í pu ajtahua'a huatasejre'esin huá'a jemi í mej a'ujca'anéecan jín rachú'eve'e. Capu ché'e puaijtzi hua'utá'asin a'íjna jime'e í mej jín á'atura í teite sino a'í pu icu hua'irátuaasin.

## 10

*Capu rí'iri ti a'ín niuucari í mej jín tí'ajta ayén hua'unajmire'en í teite*

<sup>1</sup> Ajta a'ín í niuucari í mej jín tí'ajta, ayée pu'u na'a 'een tíj ciéenime'ara'an tíj na'a ti í'ixi'epi'in ti ayén teja'uré'enejsin. Capu a'ín pú'een a'íjna ti tzáahuati'ira'a jín seijre'e í Dios jemi. Ajta, a'iné ayée pu ruxe'eve'e mej miyen che'atá mena'a tiu'utámuai'ivejta tíj na'a sej nine'ira'a jime'e, a'íj pu jín capu a'atzu a'ij tí'iri'iri ti a'ín niuucari ayén

hua'unaijmire'en a'ímej í mej jemin ajteáxiri í Dios jemi.

<sup>2</sup> Na'ari caí, ti pua'a pí na'a, ¿ni qui mecaí raatapuá'ajtanche'e mej miyen tiu'utámuaí'ivejta? Jee xaa ne'u, a'iné ti pua'a miyen tihua'utá'uuni'irache'en í mej jín auteájturaa í Dios jemi, camu ché'e miyen ra'utámua'aréerejche'e mej ti'itíj jín auteáuran.

<sup>3</sup> Mí ajta, ayée mú me'íjna jín ra'utámua'aree tíj na'a seíj nine'ira'a í mej jín Dios jemi auteájturaa me'íjna jime'e mej miyen tí'imuaí'ivejtaca. <sup>4</sup> Ayee pu'u na'a, a'iné capu rí'irí ti ayén a'íjna jín tihua'utá'uuni'í í mej jín auteájturaa í Dios jemi a'íjna jime'e í hua'axuure'e a'ímej í tuuru'use, majta a'ímej í caurasi. <sup>5</sup> A'íj pu jín, t'íj a'ín Cirístu'u yen huataseíjre íiyen chaanaca japua, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tíjín:

Capej piyen raataxí'leve nej ti'itíj tiu'utámuaí'ivejta na'ari nej ti'itíj tiu'utátuiire'en mú'etzi jemi, sino ayée pej rí'í náaruu í nej ratéhua'ira'a.

<sup>6</sup> Capu a'atzu mua'aránajcheca'a mej miyen tiu'utámuaí'ivejta mú'etzi jemi í mej hua'uteátaj na'ari

í mej miyen tiu'utátuiri'i mú'etzi jemi a'íjna jime'e í mej jín auteájturaa mú'etzi jemi.

<sup>7</sup> Net'íj ni niyen tiu'utáneixaa yee:

“Me'ecui xaa, ayée nu 'een jín mú a'uvé'emej nej ni niyen te'ará'asten a'ij pej tí'ijxe'leve'e, mú'ee, mi pej Dios pú'een, a'ij ti neetzi jime'e té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze ti jíri'í.”

<sup>8</sup> Amuacaí pu ayén tiu'utaxájtaca'a yee ti Dios caí ra'aránajcheca'a mej miyen tiu'utámuaí'ivejta

na'ari mej ti'itj tiu'utátuiire'en í jemin. Ajta yee ti caí raataxi'leve mej miyen tiu'utámuaí'ivejtaca'a í mej hua'uteátaj nusu mej me'íjna jín tiu'utámuaí'ivejtaca'a me'íjna jime'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi. Naími'i tǵ na'a mej miyen tí'imuaí'ivejta, ayée pu tǵhua'uta'aíj mej miyen huárini a'íjna í niuucari í mej jín tí'aijta.

<sup>9</sup> Ajta á'iyen ayén tiu'utaxájtaca'a tijín: “Me'ecui xaa, ayée nu 'een jín mú a'uvé'emej nej ni niyen te'ará'asten a'ij pej tí'ijxe'leve'e mú'ee, mi pej Dios pú'een.” Ayee pu huataújmua'a a'íjna ti raataxájtaca'a ti a'ín ari ra'uré'uu a'íjna í niuucari ti amuacá huatétuiihuaca'a ti ij raateájtuaani í tu'uvé'eteajti. <sup>10</sup> Ajta, a'iné ayén rux'evi'ira'a jín mú a'uvé'emej, a'í pu ajta ayén tu'iráavi'iti tǵ na'a rusén jime'e a'íjna jime'e ti ayén huataújmuaí'ivejtaca'a í rutevij jime'e a'íjna í Jesús ti ajta Cirístu'u pú'een.

*Cirístu'u pu ayén tǵhua'utá'uuni'i í mej jín auteájturaa í Dios jemi*

<sup>11</sup> Ajta ja'atí ti na'a ti ve'ecán jín ti'itǵvee í Dios jemi, ayée pu nain tújca'ari tzajta'a tí'ivaire'e a'íjna jime'e í ti jín tira'íjca. Ja'anáj ti na'a ayén che'atá na'a tí'imuaí'ivejtaca, a'íjna ti caí ti'itǵ vaire'e ti ij tǵhua'utá'uuni'i í mej jín auteájturaa í Dios jemi.

<sup>12</sup> Mí ajta a'ín Cirístu'u, tí'ij ayén seíj na'a tiu'utámuaí'ivejtaca'a ti ij ayén tǵhua'utá'uuni'i tǵ na'a rusén jime'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi, a'í pu a'uun a'ujyeíjxi ri'irínta'a í Dios. <sup>13-14</sup> Aj pu'i a'utǵche ti raachú'leve'en asta na'a caí temua'a naa tǵhua'uté'mua'itín naíjmi'lica í mej rájcha'íre'e, a'iné seíj pu jín í muaí'ivǵri, ayén

hua'unajmire tǵ na'a rusén jime'e a'ímej í ti hua'iráavi'iti. <sup>15</sup> Ajta a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ayée pu che'atá na'a ti'ixa itejmi jemi. Amua-caí pu ayén tiu'utaxájtaca'a tǵín:

<sup>16</sup> Ayee pu ti'ixa í tavástara'a ti jime'en yee:

A'ii pu a'íin pú'een í niuucari

í nej jǵn te'atánratziiri'i huá'a jemi

tǵ'ij te'entipúa'are a'ájna xicáara'an jetze.

Nee nu niyen hua'utá'asin mej mi miyen ra'utámua'aree í ru tzajta'a

í niuucari í nej jǵn tǵ'aijta.

Neajta nu niyen raateátuaasin ne'íjna í niuucari

í huá'amua'atziira'a jetze.

<sup>17</sup> Ajta ayén ti'ixa tǵín:

Canu ché'e ra'utámua'areeri'i

í mej jǵn neetzi jemi auteájturaa

na'ari í mej jǵn a'ij pua'a ti'itiújcha'íca'a.

<sup>18</sup> A'íj pu jǵn, camu ché'e miyen tí'imuaí'ivejtaca me'íjna jime'e í mej jǵn auteájturaa í Dios jemi, a'iné Dios pu ari tihua'utá'uuni'iri'i.

### *Mej nu'u te'utáviicua'í*

<sup>19</sup> Ajta íjii, ne'ihuaamua'a, ayée pu ti'itá'aca tej ti taxiéehua te'uun a'uteárute teyujta'a a'u ti Dios e'irájca a'íjna jime'e ti a'íin Jesús ra'iráaxire í rux-uure'e ta jetze me'ecan.

<sup>20</sup> A'íj pu jǵn ayén jéjcuacan jǵn taatájuyete í tej japuan huajú'un tej ti teajta já'ita'a a'uteárute a'u ti e'ecáaviij a'íjna í cǵxuri tej ti te'uun tzajta'an ruurican jǵn huateáturan te'íjna jemi a'íjna jime'e ti rujime'en huataújmuai'ivejtaca'a. Ajta a'íin í cǵxuri, yee pu huataújmuua'a í tévira'an a'íjna í Jesús. <sup>21</sup> Ajta, íjii pu ayén ve'ecán jǵn tǵ'ivaire'e

í jemin ta jetze me'ecan í tej teitestemua'ame'en pú'een í Dios.

<sup>22</sup> A'íj pu jín, tiché'e tiyen vejli'i ajteáxiire í jemin tetíj teite í tej tzáahuati'ira'a jín urarí'en seijre'e í ta tzajta'a. Tiché'e taxiéehua jemin ajteáxiire te'íjna jime'e tej tiyen rá'atzaahuate'e ti ayén ti'ayajna ti a'ín Dios rí'i titaatá'asin a'íjna jime'e ti a'ín Ciríistu'u ari taaté'íiraxi í taxiejniu'uca jetze tej ti caí ché'e ra'utámua'aree í tamua'atzíira'a jetze a'íjna ti a'ij pua'a 'een. Nain pu jín icu, taaté'íiraxi í ta jetze.

<sup>23</sup> Tiché'e tiyen te'íjna jín te'utáviicua'i tej teuj tiyen té'atzaahuate'e a'ij tej teri tihua'utá'ixaa í teite a'íjna jime'e í tej rachú'eve'e. Ché'e caí ti'itíj ayén ca'aníjra'a tatá'acare'en tej ti caí ché'e té'atzaahuate'e í Ciríistu'u, a'iné a'íj pu caí ja'anáj ti'itíj jín até'itzaaara ti runiuuca jín te'ataújratziiri'i itejmi jemi. <sup>24</sup> Tiché'e tiyen huárini tej ti ca'aníjra'a huatáta'an seij teajta seij tej ti huátaxe'eve'en, tea-jta tiyen huárini ti xí'epi'in jime'e.

<sup>25</sup> Tiché'e caí raxiéehuata tej tiyen caí ché'e e'etítase'irihua'an a'ij mej tí'ijri'ire í seica, sino tiché'e jaítze'e ca'aníjra'a huatáta'an tej ti tiyen rí'i ti'ihuátaxe'eve'en tetíj ta'ihuaamua'a te'íjna jime'e ti ayén titá'amitiejte'e ti a'ájna xicáara'an jetze ari teja'uré'enejsin.

*Mej nu'u caí ché'e a'ij pua'a ti'itíuújcha'í*

<sup>26-27</sup> Mí ajta, ti pua'a tiyen taxí'evi'ira'a jín teuj tiyen a'ij pua'a ti'itítacha'í tetíj teri ráamua'areeri'i a'ij ti tirá'axa a'íjna jetze í yu'uxari ti tzáahuati'ira'a jín té'axa, capu ché'e tí'itaci'iti seij í muai'ivéjri í ti jín Dios titaatá'uuni'i, sino a'íj

pu'u xaa ayén tí'taci'iti a'íjna ti tziñni'ire'e, ti a'íñ Dios puaíjtzi jín taatá'asin. Huápi'i pu puaíjtzi jín hua'utá'asin a'ímej í mej rájcha'ire'e. Ayee pu a'íjna jín huá'aruuren tíj taij ti nain jín tí'ita'iraca a'íjna jime'e ti huápi'i niu'ucami'i.

<sup>28</sup> Jíme'en a'íjna í niuucari ti ra'utéyu'uxaca'a a'íjna í Moisés teecan, ti pua'a hua'apua, na'ari huaíca meti'iseíiraca'a ti ja'atí ayén tí'tíj jín auteájturaa a'íjna jemi í niuucari í mej jín tí'aijta, ti pua'a miyen raataxáj yee a'í pu tí'tíj jín auteájturaa, camu ché'e rá'ancu'uvajxi'isin, sino méjje'icatan. <sup>29</sup> Ajta jaítze'e pu a'ij pua'a tí'iraci'iti a'íjna í ja'ati ti pua'a mé rúurieni a'íjna ti yaujra'an pú'een í Dios. Jéihua pu huápi'i jaítze'e puaíjtzi jín tiraatá'asin a'íjna jime'e ti a'íjna í ja'ati ayén raatéxiehuataca'a a'íjna í xúure'e ti jín raaxí'epi'intare a'íjna í niuucari ti jín Dios te'ataújratziiri'i, ti ajta jín Dios ru'iráavi'iti. A'ij pu ajta jín raataniú'ucaste a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

<sup>30</sup> Ayee pu té'eme, a'iné tu'uri ramua'ate a'íjna ti ayén raataxájtaca'a tíjín: “Ayee pu tí'ineci'icipua ineetzi nej ni puaíjtzi raatá'an ne'íjna í ja'ati.” Ajta ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín: “Tavastara'a pu huá'axíjete'en í ruteítestemua'a.”

<sup>31</sup> Jee xaa ne'u, jeíhua pu huápi'i tziñni'ire'e ti Dios ti i'irúuri ayén ra'uxíjete'en seíj ti a'ij pua'a tí'itíjcha'í í jemin.

### *Ruxe'eve'e mej nu'u te'utáviicua'i*

<sup>32</sup> Setá'aj ra'utámua'aree a'ij ti éeni'icí'e seijre'eca'a a'ájná'imua, setí'ij amuacáí ra'ancuré'a se'íjna í tavástara'a. Aj xu si

te'utáviicua'iri'i se'íjna í sej jín huáviicua'ire. Jéihua xu rajpuaíjtzica'a. <sup>33</sup> A'ajná'imua ne'u mú miyen amá'uxieehuari'iri'i, meti'iseíiraca'a í teite. Majta, a'ij mú pua'a amuáaruu. A'ajná'imua ne'u, mú'een xu seajta ca'aníjra'a hua'utá'a a'ímej í seica, í mej miyen che'atá mena'a rajpuaíjtzica'a, a'iné naími'i xu ru'ihuaamua'a pú'een.

<sup>34</sup> Mú'een xu huá'ancu'uvajxi a'ímej í mej aiteánami'ihuaca'a. Seajta siyen se'íjna jín huataújtemua'ave temua'a naa mat'íj miyen tejamuá'ari'iri'i í sej tí'ijcha'íica'a. Ayee xu 'een jín siyen huataújtemua'ave, a'iné xu'uri ramua'areereca'a rujímua'a sej siyen tí'ijcha'íi í Dios jemi se'íjna ti tejá'amua'a ti jaítze'e rí'en, ti ajta ayén seíire'e a'ame tíj na'a rusén jime'e.

<sup>35</sup> A'íj pu jín, caxu yá'uujipuan í sej a'ujca'anéecan jín rachú'eve'e, a'iné jeihua pu huápi'i tejá'amuaci'iti a'íjna jime'e sej siyen te'utáviicua'iri'i. <sup>36</sup> Jee xaa ne'u, ayée pu ruxe'eve'e sej siyen te'utáviicua'i, sej si seajta siyen huárini a'ij ti a'ín tí'ijxe'eve'e ti i ayén tejamuá'aci'iti a'íjna í ti jín Dios te'ataújratziiri'i mú'ejmi jemi.

<sup>37</sup> Ayee pu'u na'a, a'iné capu a'atzu á'ateeri a'ij ti té'eyu'usi'i tíjín:

A'íjna ti yé uvé'enejsin,  
a'í pu xaa huataseíjre'esin.

Capu ché'e á'ateeri.

<sup>38</sup> Ajta a'ín ti rí'éene'ecán jín huateájturaa ineetzi jemi,

a'í pu a'íjna jín ruuri a'ame  
a'íjna jime'e ti té'atzaahuatate'e.

Mí ajta, ti pua'a a'ín caújxieehuata,

capu a'atzu na'aranáache a'ame yú ne tzajta'a.

<sup>39</sup> Mí teajta iteen, catu huá'a jetze ajtémecan í mej miyen caújxieehuataca, a'íime í ti Dios hua'antipué'ajte'esin. Catu xaa ne'u, sino teen tu huá'a jetze ajtémecan í mej té'atzaahuate'e, a'íime í ti Dios hua'irátuaasin tíj na'a rusén jime'e.

## 11

### *A'íime í mej té'antzaahua*

<sup>1</sup> Aye pu tí'een tej tiyen té'atzaahuate'e, a'íj tu jín tiyen ramua'aree ti ayén té'eme a'íjna í tej jín tí'ichu'eve'e. A'íj tu ajta jín ramua'aree ti ayén ti'ayajna í tej caí rasise'i. <sup>2</sup> A'íjna jín mej té'antzaahua a'íime í mej mejmí'i seijre'eca'a í tavaújsimua'aci'i, a'íj pu jín Dios ayén rí'i ti-hua'utéxajtac'a'a.

<sup>3</sup> A'íjna jín tej té'atzaahuate'e, a'íj pu jín ayén titá'amitiejte'e ti naíjmi'i tíj na'a íjii ti tí'iseijre'e, ayé pu 'een jín huataseíjre a'íjna jime'e ti caí seijre'eca'a, a'iné Dios pu ayén raataxájtaca'a.

<sup>4</sup> A'íjna jín ti ayén té'antzaahua a'íjna í Abel teecan, a'íj pu jín ayén tiu'utámuaí'ivejtaca'a í Dios jemi ti'itíj jime'e ti jaítze'e ri'éene'ecán jín seijre'eca'a í Dios jemi caí a'íjna ti jín tiu'utámuaí'ivejtaca'a a'íjna í Caín teecan. A'íj pu jín Dios ayén jime'en tiraataxájtaca'a ti a'ín Abel ri'éene'ecán jín huateájturaa í jemin a'íjna jime'e ti ra'ancuré'a a'íjna ti jín tiu'utámuaí'ivejtaca'a. Ajta a'ín í Abel, a'íj pu xaa huamí'i. Mí ajta, aúche'e pu tí'ita'ixaate'e a'íjna jime'e ti té'antzaahua.

<sup>5</sup> A'íjna jín ti té'antzaahua a'íjna í Enóc, a'íj pu jín Dios ayén ya'uví'iti u ta japua ti ij caí



ráaci'iti ti huámi'ini. Majta í seica, camu mé'le yá'uteu a'íjna jime'e ti Dios ya'uví'iti. Ayee mú jime'en tiu'utaxájtaca'a ti nu'u ra'aránajcheca'a í Dios a'ij ti ti'itiújcha'ica'a. <sup>6</sup> Ajta ti pua'a ja'atí caí té'atzaahuat'e, capu a'atzu ri'irí ti a'ín ja'atí ayén huárini a'ij ti tira'aránajche í Dios.

Ayee pu tí'een, a'iné ti pua'a ja'atí ayén raxí'eve'e ti vejli'i ajteáxire í Dios jemi, amuacá pu ayén ruxe'eve'e ti a'ín ja'atí ayén té'antzaahuat'en ti Dios seijre'e, ajta ti a'ín Dios ayén rí'i tihua'atá'aca a'ímej í mej a'ujca'anéecan jín rahuauhuau.

<sup>7</sup> A'í pu ajta té'antzaahua a'íjna í Noé teecan. A'íj pu jín, tí'ij Dios ayén tiraatániu'uche a'íjna jime'e ti nu'u ayén teja'uré'enejsin, aj pu'i a'ín Noé rá'antzaahua, ajta á'iyen raatétaahuaca'a a'íjna í canuuhua'a ti ve'ée, tí'ij ajta jín hua'utévai í rute'testemua'a mej mi caí huácu'i'ini. Ayee pu a'íjna jín huaríj, a'í pu hua'utá'a a'ímej í mej íyien japuan seijre'eca'a í chaanaca mej ráamua'aree mej caí xí'epi'in rijcaa í Dios jemi. A'íj pu jín, ayée pu tiraací'i a'íjna í Noé teecan tí'ij ayén ri'éene'ecán jín huatéáturan í Dios jemi a'íjna jime'e ti té'antzaahua.

<sup>8</sup> Ayee pu che'atá na'a té'antzaahua a'íjna í Abraham teecan. A'íj pu jín ayén ra'ará'astijre tí'ij Dios ayén raata'íteca'a ti a'uun á'ura'ani a'ujna a'u ti yé'eci'iti. A'íj pu jín, a'ín caí ramua'areereca'a a'u ti á'lume, a'í pu a'uun á'uraa. <sup>9</sup> A'íjna jime'e ti té'antzaahua, a'í pu á'ucatii a'u ti caí é'eme'ecan, a'ájna seíj chuéjra'a japua ti jime'en Dios ayén te'ataújratziiri'i ti ayén yé'eci'iti. A'uu pu á'ucatii navij chí'ira'a jete a'íjna jamuan í Isaac teecan, ajta a'íjna í Jacobo teecan, í ti huá'a jemi Dios ayén

che'atá na'a a'íjna jín te'ataújratziiri'i ti ayén ti-huá'uci'iti tíj ajta tí'ijci'iti a'íjna í Abraham teecan.

<sup>10</sup> A'íj pu jín ayén huaríj a'iné ayée pu tí'ijchu'eva'eca'a ti a'uun a'uteárute a'ájna chajta'a ti caí ja'atí ja'anáj raté'uuna a'íjna jime'e ti Dios ruseíj ráasiimua'a a'íj ti seíire'e a'ame, ajta rá'ajtaahuaca'a.

<sup>11</sup> A'íjna jime'e ti té'antzaahua a'íjna í Sara teecan, a'íj pu jín Dios ayén tiraatá'a ti ayén pa'ari'i huataseíjre'en í jetzen, capu amín a'íj ti ari huápi'i ucaristaca'a. Ayee pu a'íjna jín ayén tiraaci'i a'íjna jime'e ti ayén tirá'amitiejte'eca'a ti a'ín Dios ayén araúrastejsin a'íjna jime'e í ti jín te'ataújratziiri'i.

<sup>12</sup> A'íj mú jín miyen airáane mu'iití me'íjna jetze seíj ti ari á'ame'erejca'a. Ayee mú mu'iití huataseíjre í yaújmua'ame'en matíj mena'a pua'amé í xu'ura'ave í mej júte'e é'eseíjre'e, nusu matíj majta miyen ará'aseca'a tíj í seíj ti a'uun é'ejca a'u ti e'eva'e'ástime í jaj ti ve'ée. Ayee mú mu'iicáa ti caí ri'irí ti ja'atí hua'uté'itien.

<sup>13</sup> Naími'i a'íime mej caí xi ra'ancuré'aca'a me'íjna ti jín Dios te'ataújratziiri'i a'íjna jime'e mej té'antzaahua, a'íi mú huácuui. Cu xiee mu'uri a'ímuá raseíira, majta a'ímuá a'uté'uu maraatateújte me'íjna ti tihuá'aci'iti a'íjna jime'e mej té'antzaahua. Ayee mú me'íjna jín huaríj, ayée mú majta me'íjna jín tiraataxájtaca'a yee mej caí huá'a jetze ajtémecantaca'a a'ímej í mej íiyen huachéjme chaanaca japua, majta ca'aníjra'a jín u e'eráaci í ruche.

<sup>14</sup> Ajta, ti pua'a miyen tí'ixajta í teite matíj a'íime, ayée pu huataújmua'a a'íjna í mej miyen tí'ixa tíjín mu'uri seíj chuéjra'a úuhuaumen a'u mej a'uté'en.

15 Ajta a'íjna í seíj chuéjra'a í mej nu'u rúhhuamen, capu a'ájna pítejá'aríci a'u mej u e'eráaci, a'iné ti pua'a miyen ra'utámua'aréerejche'e me'íjna í chuéjra'a í mej japuan e'eráaci, ayée pu ri'irístaca'a mej huaré'ecínejche'e.

16 Mí majta a'íime, mu'uri miyen raxí'eve'eca'a mej a'uun a'ut'éen seíj chuéjra'a japua ti jaítze'e rí'en. Ayee pu huataújmu'a'a a'íjna í niuucari tijín seíj chuéjra'a mú úhhuamen ti ta japua é'eseijre'e. A'íj pu jín, capu ratévi'iraste'e í Dios mej miyen raatámua'ati tijín huá'a Dios pu pú'een, a'iné a'íi pu ari rí'i ráaruu seíj chajta'a a'u mej a'uteáturan tíj na'a rusén jime'e.

17-18 A'íjna jime'e ti té'antzaahua a'íjna í Abraham teecan, a'íj pu jín tíj Dios ayén raatéseij, a'íi pu raatámuaí'ivajtaca'a í ruyauj a'íjna í Isaac teecan. A'íjna í ja'ati ti ra'ancuré'a a'íjna ti jín te'ataújratziiri'í í Dios, a'íi pu ajta ayén titaúura'acare'e ti raatámuaí'ivajta í ruyauj ti seíj na'a pú'een, ti ajta jíme'en Dios ayén raataxájtaca'a tijín: “Naími'í í mej a'iránejsin mú'eetzi jetze, ayée mú raatámua'atzi tijín huá'aya'upua pu pú'een a'íjna í Isaac.”

19 A'íj pu jín ayén tirá'amitiejte'eca'a a'íjna í Abraham ti a'íin Dios raay'ítihua'a ti hua'ajjájpuan a'ímej í teteca í mej meri huácuui. Ajta, tíj Dios ayén raatátui í yaujra'an, ayée pu tiraatámitiejte ti a'íin Isaac a'itáaa huá'a tzajta'a í mej meri huácuui.

20 A'íjna jín ti mé'e ajta té'antzaahua, a'íjna í Isaac teecan, a'íj pu jín ayén rájhuaviiri'í í Dios ti a'íin rí'i tihua'uteájtuaani mejca'ihuáyee í

yaújmua'ame'en a'íjna í Jacobo teecan, ajta a'íjna í Esaú teecan.

<sup>21</sup> A'íjna jime'e ti té'antzaahua a'íjna í Jacobo teecan, a'íj pu jín tí'ij ari á'ame'erejca'a, aicaújtuta japuan í ru'itzíj, rí'i tihua'uteájtuaa seij ajta seij í yaújmua'ame'en a'íjna í José teecan. A'íi pu ajta raná'amiche'e í Dios.

<sup>22</sup> A'íjna jime'e ti té'antzaahua a'íjna í José teecan, a'íj pu jín, tí'ij ari vástacira'itaca'a, ayée pu tihua'utá'ixaa a'íjna jime'e mej nu'u miyen huiráaju'un a'íime í mej Israel jetze ajtéme'ecantaca'a mej mi seij chuéjra'a japua a'uté'en. Ajta pu ayén tíhua'uta'aíj a'u mej téje'evá'anan í tí'icariira'an.

<sup>23</sup> A'íjna jime'e mej té'antzaahua í vaújsimua'ame'en a'íjna í Moisés teecan, a'íj pu jín, tí'ij huanú'ihuaca'a, a'íi mú raaté'avaataca'a huaíca máxcira'i jime'e a'iné ayée pu tihuá'amitiejte'eca'a ti naa seijre'eca'a a'íjna í pa'ari'i. Majta, camu raatátziin a'íjna í ti jín tiu'uta'aíjtaca'a a'íjna í rey mej nu'u huá'ucui'ini í tí'iríi mej teteca.

<sup>24</sup> A'íjna jime'e ti té'antzaahua a'íjna í Moisés teecan, tí'ij ari vástaca'a, capu huataúra'a mej miyen raatámua'ati tijín yaujra'an pu pú'een a'íjna í líta'a í rey ti rape'eri. <sup>25</sup> Ayee pu tiraaxí'epi'intare ti ayén rajpuaítzi á'ara'ani a'íimej jamuan í mej teitestemua'ame'en pú'een í Dios. Ajta, capu a'atzu ra'aránajcheca'a ti ayén a'atzu á'ateevi'in huataújtemua'ave'en a'íjna jime'e ti ayén huárini a'íjna ti a'ij pua'a 'een í Dios jemi.

<sup>26</sup> Ayee pu tirá'amitiejte'eca'a ti ayén jaítze'e ratéva'iri mej miyen tirá'uxieehuari'i Círístu'u

jetze me'ecan caí ti ayén tiratéva'iri tíj na'a ti huápi'i tí'ijnajche í mej tí'ijcha'íi a'íime í mej tí'ajjtaca'a a'ujna u Egipto. Ayee pu 'een jín ayén rachú'eve'eca'a a'íjna ti tí'iraci'iti í Dios jemi.

27 A'íjna jime'e ti té'antzaahua, a'uun pu e'erájraa u Egipto. Ajta, capu raatátziin ti pua'a jeíhua huápi'i huataniú'ucan a'íjna í rey, sino temua'a pu te'utáviicua'iri'i. Cu xíee ti cuj a'ímuá raseíreca'a a'íjna í Dios ti caí seijre'e.

28 A'íjna jime'e ti té'antzaahua, a'íj pu jín ayén te'ará'aste a'íjna xicáara'an ti jetzen Dios tihua'utá'uuni'i. Ayee pu 'een jín ra'ajtépitijraxi xúure'e jime'e ti i caí ayén tihuá'uci'iti a'íjna ti huá'acui'ini a'ímej í mej anáaté'ee huanúnu'ihuaca'a.

29 A'íjna jime'e mej té'antzaahua í teite, a'íj mú jín miyen antacíj í jaj japua ti ve'ée ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Jaj ti Pa'u. Ayee mú japun antacíj tíj chuej ti huáchi. Mí majta, a'íime í mej Egipto é'eme'ecantaca'a, mat'íj miyen raataxi'eve mej miyen che'atá mena'a huárini, mat'íj mi au-ujámij.

30 A'íjna jime'e mej té'antzaahua í mej Is-raél jetze ajtème'ecantaca'a, a'íj pu jín mat'íj meri aráhua'apua xicaj pua'amé ataúnajcheca'a a'ujna chajta'a, aj pu'i á'avatzi í jaxu'u í ti jín ré'enamí'ihuaca'a a'ujna chajta'a, u Jericó.

31 A'íjna jime'e ti té'antzaahua a'íjna í Rahab teecan, a'íjna í 'íita'a ti huá'ajijve'eca'a mej mi jajuan jí'ipite'e, a'iné a'íi pu temua'a naa hua'ancuré'evi'iti a'ímej í mej miyen te'uhuaré'ixi'ere'en í chajta'a, a'íj pu jín caí

huamí'i huá'a jamuan í mej caí ra'ará'astijre í Dios.

<sup>32</sup> ¿Tí'itájni neajtahua'a amuaatá'ixaate'en? Capu tí'ici'ipe nej niyen tejámuaatá'ixaate'en a'ij mej huaríj a'íjna í Gedeón teecan, ajta a'íjna í Barac teecan, ajta a'íjna í Sansón teecan, ajta a'íjna í Jefté teecan, ajta a'íjna í David teecan, ajta a'íjna í Samuel teecan, majta a'íime í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a.

<sup>33</sup> Ayee mú hua'utéemua'iti a'ímej í mej títetaté'eca'a í rey jime'e seíj chuéjra'a japua, majta rí'i tiu'uta'aíjtaca'a, majta ra'ancuré'a a'íjna tí jín Dios te'ataújratziiri'i. Majta seica miyen hua'ancáanajxi huá'ateni'itze'e í muajyéte. Matíj mena'a mej miyen huaríj, ayée mú me'íjna jín huaríj a'íjna jime'e mej té'antzaahua.

<sup>34</sup> Majta seica miyen ra'ujé'ica í taij tí ij caí hua'uteátaira, majta seica huataúruu mej mi caí huá'ucui'ini. Ayee pu tihuá'uruu a'ímej í mej caí rucacá'anejca'a. Ca'aníjra'a pu xaa hua'utá'a mej mi miyen huateújca'anen temua'a naa. Matí'ij mi miyen hua'utéemua'iti matíj mena'a mej jín huané'use, majta hua'utamuári a'ímej í xantaaru'u í mej seíj chuéjra'a japua é'eme'ecantaca'a. <sup>35</sup> Majta a'íime í 'uuca, ayée mú majtáhua'a hua'ancuré'evi'iti í ruteítetemua'a í mej majtáhua'a aitacíj huá'a tzajta'a í mej meri huácuui.

Majta seica, ayée mú rajpuaíitzi muá'araa me'íjna jime'e mej caí hua'atá'acare'e mej hua'irájtuaani a'u mej hua'iteáana. Ayee mú 'een jín huaríj me'íjna jime'e mej miyen rachú'eve'eca'a mej majtáhua'a huatarún mej

mi me'uun ruuri a'uteáturan seij chuéjra'a japua ti jaítze'e rí'en. <sup>36</sup> Majta seica miyen rajpuaíjtzi muá'araa me'íjna jime'e mej huá'uxieehuari'iriri' nusu mej hua'utéevajxi na'ari mej hua'anáji'icixi' exi cadeena jime'e na'ari mej hua'itéanajxi.

<sup>37</sup> Ayee mú majta huá'uruu. Mehua'uteátu'asixi tetej jime'e. Majta já'ita'a hua'utaveijchixi. Majta huá'ucuii chun jime'e ti ruxí'ejta'a te'ejcamíimijmee. Ayee mú 'eene'en ti'itéchejca'a me'íjna jime'e í hua'anavij í cáne'axi nusu í hua'anavij í caurasi. Camu a'ij tí'ijviicua'iraca'a. Jéihua mú rajpuaíjtzica'a. Majta a'ij mú pua'a tihua'ajcha'íica'a. <sup>38</sup> Camu huatéechi'ica'a: a'u ti na'a mú á'ujuhua'ane'eca'a, a'u ti caí é'e tí'itíitaca'a, majta a'u ti a'ujírime'eca'a. Majta a'úu mú é'echejca'a a'u ti é'eteasta'a, majta me'újna cuunísta'a, ajta a'u ti na'a ti huacúunijmee tíj na'a íiyen chaanaca japua.

Mí majta a'íime, jeíhua mú huápi'i jaítze'e tí'ivaire'eca'a í Dios jemi mecaí a'ímej í mej caí huá'axe'eve'eca'a. <sup>39-40</sup> Dios pu ayén rí'i tihua'uteájtuaa naíjmi'ica a'íjna jime'e mej té'antzaahua. Mí majta a'íime, camu xi ra'ancuré'a a'íjna ti jín Dios te'ataújratziiri'i a'íjna jime'e ti Dios ari titaaxí'epi'íntari'iriri' itejmi jemi a'íjna ti jaítze'e rí'en ti a'íin ayén téjmi jamuan hua'unajmire'en a'ímej.

## 12

*A'ij ti ye'í rí'í ti'itíújcha'í a'íjna ti Círístu'u jemi seijre'e*

<sup>1</sup> A'iné jeíhua mú ta jemi huaté'uu í mej tí'iseij, tiché'e tiyen raatéxieehua te'íjna jime'e ti ayén tamuári'eriste'e, tiché'e teajta raatapuá'ajta te'íjna í tej jín até'itzaara í Dios jemi, te'íjna ti ja'anáj ti na'a tatéji'iqui. Tiché'e tiyen te'utáviicua'i temua'a naa tej ti xí'epi'in rijca te'íjna jime'e í ti jín Dios titaa'íjca tej ra'antipuá'ajte'en íiyen chaanaca japua.

<sup>2</sup> Tiché'e temíjna jetze arátaca'anen í Jesús, a'íjna ti amuacáí taataseijrate a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios. A'í pu ajta ayén taanaíjmire'en í Dios jemi a'íjna jime'e tej tiyen té'antzaahuata'en. A'iné a'í pu ayén ramua'areereca'a ti ayén tiráaci'ti a'íjna ti jín huataújtemua'ave, a'í pu jín ayén rá'uviicua'iri'i mej rá'utatan í cúruu jetze. Capu jetzen ruxe'eve'eca'a mej miyen me'íjna jín puaíjtzi raatá'an ti ayén ratatévi'ira'aste'eca'a. Ajta íjii, án pu e'ecájca ri'iríinta'a a'íjna í ipuari a'u ti japuan Dios e'ecájca.

<sup>3</sup> Setá'aj siyen se'íjna jetze tiú'umua'ati a'ij ti a'ín huaríj ti ayén te'utáviicua'iri'i temua'a naa a'ímej í mej jeíhua huápi'i rájcha'íre'eca'a í Dios jemi. Setá'aj siyen se'íjna jetze ra'utamua'aree sej si caí cua'ana, ti i caí utévatziin í a'amua tza-jta'a. <sup>4</sup> Caxuu xi siyen á'aviicua'ire ajta sena'a caí ra'iráaxire í á'amuaxuure'e se'íjna jime'e sej se'íjna jamuan á'aviicua'ire'e tíj na'a ti a'ij pua'a 'een í Dios jemi. <sup>5</sup> Seajta siyen ya'uhuá'axi se'íjna í niuucari ti jín Dios ayén ca'aníjra'a ámuaatá'aca, tíj hua'atáata ayén tihúa'a'ixaate'e í ruyaujmua'a tíjín:

Niyauj, capej rá'axieehuata  
ti tavástara'a ayén tí'imua'itíii,



capej pajta piyen axieemiste'e  
ti pua'a a'ñin puaíjtzi muaatá'an.

<sup>6</sup> Capej xaa ne'u piyen huárini,  
a'iné tavástara'a pu ayén tí'ira'itíii  
a'íjna ti raxí'leve'e,

ajta ayén puaíjtzi ratá'aca ja'atí ti na'a  
ti ayén ra'ancuré'evi'iti tíj ruyauj.

<sup>7</sup> Ruxe'leve'e sej siyen te'utáviicua'i a'iné Dios pu  
á'amua'itii. Aye pu che'atá na'a á'amuaruure  
tíj seíj teáata'a ayén huá'aruure í ruyaujmu'a.  
Ja'atí ti na'a ti ya'upuáara'an pú'een ayén tihua'itíii  
í ruyaujmu'a a'achú mej pua'amé. <sup>8</sup> Tí pua'a  
ayén tihua'uci'iti matíj mena'a pua'amé í mej  
yaújmu'a'ame'en pú'een ti huá'aya'upua ayén ti-  
hua'itíii, ajta ti pua'a ja'atí caí ayén tejá'amua'itíii,  
a'íj xu jín caí yaújmu'a'ame'en pú'een, sino a'íime  
xu pú'een í mej chá'a mena'a huanúnu'ihuaca'a, í  
mej caí tíya'upua.

<sup>9</sup> Ajta i'i, naími'i tu tetíj tena'a pua'amé tiyen  
tíya'upuaca'a, teajta tu tiyen huá'astijre'eca'a  
te'íjna jime'e mej titá'itíiri'i. A'íj pu jín, jeíhua pu  
jaítze'e ayén tiraavíjte'e tej tiyen ra'ará'astijre'en  
te'íjna í tayá'upua ti rusén jín seijre'e, tej ti jemin  
ruuri tá'ara'ani. <sup>10</sup> A'íime í tayá'upua, ayée mú  
a'atzu mena'a a'ateevi'i miyen titaatá'itíiri'i a'ij ti  
tihua'aránajcheca'a.

Mí ajta a'ñin Dios, ayée pu 'een jín ayén tí'ita'itíii  
ti ij rí'i táaruuren, tej ti tiyen urarí'ene'acan jín hu-  
ateáturan tíj ajta a'íjna. <sup>11</sup> Jee xaa, capu naa tiu'ase  
ti pua'a auj tí'ita'itíiira, sino teen tu rajpuaíjtzi.  
Mí ajta, tí'ij ajtahua'a rí'i titaatépua'ajte'en tej

ti rí'i tí'itacha'íí tá'ara'ani tel'ijna jime'e ti ayén titaatá'itiiiri'i a'ijna jime'e í tej rajpuaíjtzica'a.

*Mej nu'u caí ti'itáj jín auteáturan*

<sup>12</sup> A'ij pu jín, setá'aj huateújca'anen. Caxu siyen seijre'e tíj ja'atí ti ruxiéemiste'e, ti caí ruca'ané í rumuájca'a jetze, ajta rutunúj jetze. <sup>13</sup> Setá'aj rí'i huaújruren nain jime'e sej si temua'a naa titeejú'un í Dios jemi, sej si caí ché'e a'ij pua'a huatzúna'iche'en, sino sej si huarún temua'a naa. <sup>14</sup> Setá'aj se'ijna jín tiu'utatése'en sej ruxiéehua naa tí'iteseijre'e naijmi'ica jemi í teteca. Setá'aj seajta sej siyen ri'éene'ecán jín huateáturan í a'amua tza-jta'a, a'iné ti pua'a ja'atí caí ayén urarí'ene'e í ru tzejta'a, capu ja'anáj raseijran í tavástar'a.

<sup>15</sup> Caxu raatá'acare'en ti seáj mú'een ayén ti'itáj jín auteáturan ti ij caí ché'e Dios ayén rí'i tiraatá'an. Rí'i xu'u mú'een ti caí ayén huataseíjre'en mú'ejmi jemi ja'atí ti ayén seicié á'amuaruuren ti ij ayén tejamuaí'itziite'en, ti ajta ayén ca'aníjra'a hua'utá'an jeíhua í teite mej mi miyen ti'itáj jín auté'itzen í Dios jemi.

<sup>16</sup> Rí'i xu'u seajta, tí'ij caí ja'atí ayén tiú'ujxana'acira'ate na'ari raatéxieehua a'ijna ti Dios raateájtuua itejmi jemi tíj a'ijna í Esaú. A'í pu ayén ráatuaa a'ijna ti raci'itíche'en, ti á'are'ara'an pu'éene'e a'ijna jime'e ti Israel jetze ajtéme'ecan. A'í pu ajta a'ín pu'éene'e ti amuacá huanú'ihuaca'a. Ajta ayée pu 'een jín ráatuaa a'ijna jime'e ti huatá'icuataca'a.

<sup>17</sup> Seajta seri ramua'aree a'ij ti te'irájraa. Tí'ij ajtahua'a ayén raataxí'eve ti ayén tí'iraci'iti a'ijna ti jín Dios ayén rí'i tiraateájtuaani, ayée pu

raaré'iteca'a a'íjna í ya'upuáara'an. Capu ché'e huatári'ristareca'a ti caúxíeehuata. Capu amín a'ij ti ajta ruyeine rájhua.

*A'íjna í jirí, í Sinaí, ajta í seíj í Sión*

<sup>18</sup> Ajta, caxu siyen che'etá sena'a ajteáxiireca'a í Dios jemi matíj a'íime í mej me'uun a'atanéj jirí jetze a'u ti caí hua'utá'a mej japuan á'ujuhua'ane'en, a'u ti jetzen jeíhua á'ataaca'a, a'u ti a'utíca'aca'a. Huápi'i pu xaa huatíca'aca, ajta jé'ecan mú viiyeca'a japuutzari jime'e. <sup>19</sup> Ajta ayén ja'atí ucájijhuaca'a trompeeta jetze. Aj pu i seíj ayén tiu'utaxájtaca'a. Huápi'i pu tziíní'ire'eca'a í ti namuajre'eca'a. A'íj mú jín miyen tirájhuaviiri'i í teite ti a'ín caí ché'e ayén tihuá'a'ixaate'e.

<sup>20</sup> Ayee mú huaríj a'iné camu a'atzu rá'aviicua'ireca'a me'íjna ti ayén tíhua'uta'aíj tíjín: “Tí pua'a ti'itíj ayén japuan á'uche'ecane'en í jirí, capu amín a'ij ti'itíj ti pírici, setá'aj siyen raateátu'asixi'in tetej jime'e.” <sup>21</sup> Jee xaa ne'u, huápi'i pu tziínisi'i seijre'eca'a í ti raaseíj a'íjna í Moisés teecan. A'íj pu jín ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín: “Nénvivej ne'íjna jime'e nej tí'itziíne'e.”

<sup>22</sup> Mí ajta, caxu siyen se'újna ajteáxiireca'a, sino seíj xu'u jetze, a'íjna í jirí ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Sión, a'u ti é'eseijre'e a'íjna í chajta'a a'u ti á'uca í Dios ti ruuri, a'ujna u Jerusalén ti júte'e é'eseijre'e. A'uu mú majta e'etiújseíre mu'íiti' í mej ta japua tí'ivaire'e mej mi me'újna tiú'uyesten. Majta ayée mú pua'amé ti caí ri'irí ti ja'atí ayén hua'uté'ítien a'achú mej ará'ase.

<sup>23</sup> Mú'een xu seajta huá'a jamuan ajteáxiireca'a í mej miyen e'etiújseíre me'íjna jime'e ti ayén

che'atá tihuá'aci'iti tǐj ayén tiráaci'iti a'íjna í yaujra'an ti amuacái huanú'ihuaca'a. A'íi mú mahta meri á'ayu'usi'i me'újna u ta japua. Seajta mú'een, ayée xu jemin ajteáxiireca'a se'íjna jemi ti huá'axijte'e í teite. A'ii pu a'íin pú'een í Dios ti naíjmi'ica tí'aijte'e.

Mú'een xu seajta huá'a jamuan e'etiújseij í huá'axiejniu'uca a'ímej í teteca í mej urarí'ene'acan jín huateájturaa í Dios jemi, a'íime ti ajta Dios hua'unajmire.

<sup>24</sup> Xu'uri seajta ajteáxiireca'a se'íjna jemi í Jesús, a'íjna ti ayén raaxí'epi'intare a'íjna jime'e í niuucari ti jaítze'e rí'en, ti ajtahua'a jín te'ataújratziiri'í í Dios. Ajta a'íin í xúure'ara'an ti a'íin ra'iráaxire, jaítze'e pu rí'éene'ecán jín seijre'e í Dios jemi caí í ti Abel teecan yá'urie, a'iné a'íjna í ti Jesús ayén ra'iráaxire, a'ii pu a'íin pú'een í ti jín Dios rí'í titaatá'a itejmi.

<sup>25</sup> Rí'í xu'u mú'een, sej si caí siyen raatéxieehua se'íjna ti tejá'amua'ixaate'e. Jee xaa ne'u, camu huateújvai a'ímej matí'ij raatéxieehuataca'a a'íjna ti íiyen chaanaca japua tihua'utajé. A'íj pu jín, capu a'atzu a'ij huatári'iristari tej tiyen huatétavaire'en ti pua'a tiyen raatéxieehua te'íjna ti ayén tí'itajee ti júte'e é'eseijre'e.

<sup>26</sup> A'ajná'imua, a'íi pu raatáruureajxi í chaanaca tí'ij tiu'utaxájtaca'a. Mí ajta íjii, pu'uri ajtahua'a ayén te'ataújratziiri'í tíjín: “Neajtahua'a nu niyen raatáruureajxi'isin ne'íjna í chaanaca, neajta naíjmi'í tǐj na'a ti é'eseijre'e u ta japua.” <sup>27</sup> A'íjna í niuucari ti jime'en yee “neajtahua'a nu raatáruureajxi'isin”, ayée pu

huataújmu'a ti amuacáí raatáruureajxi'isin tíj na'a ti tiú'utaavijhuaca'a. Aj pu'i ti'ití'asin ti ij ayén huateáturan a'íjna ti caí rí'irí ti ja'atí ayén raatáruureajxi'in.

<sup>28-29</sup> A'íj pu jín, tiché'e te'íjna jín hu-atátatemua'ave'en te'íjna jime'e ti ayén tí'itaci'iti tej te'uun a'uteáturan se'íj chuéjra'a japua ti caí ja'atí raayí'iti ti raatáruureajxi'in. A'íj pu jín, tiché'e teajta tiyen raná'amiche'en te'íjna í Dios a'ij ti tira'aránanajche. Tiché'e tiyen rátziiine'e ra'ará'astijre'en, a'iné a'íjna í Dios í tej rana'amiche, ayée pu 'een tíj taij ti nain tí'ita'iraca.

## 13

### *A'ij tej nu'u tiyen huárini*

<sup>1</sup> Setá'aj seuj huaújxe'leve'en tíj ru'ihuaamua'a.

<sup>2</sup> Caxu yá'uhua'anan sej temua'a naa hua'ancuré'evi'itín í ta'ihuaamua'a í sej caí huá'amujte a'iné matí'ij seica miyen huaríj, ayée pu te'irájraa mej caí ramua'areereca'a miyen hua'ancuré'evi'iti a'ímej í mej ta japua tí'ivaire'eca'a.

<sup>3</sup> Setá'aj hua'utámua'aree se'ímej í mej aiteánami'i yee cumu mú'een xu seajta huá'a jamuan aiteánami'i. Setá'aj seajta hua'utámua'aree se'ímej í mej a'ij pua'a huá'aruure a'iné naími'i tu se'íj tena'a jetze ajtémecan.

<sup>4</sup> Miché'e naími'i miyen tí'imujca ti í'ixi'epi'in mej huanéjne'iche í teite. Caxu hua'atá'acare'en mej miyen tí'ixana'acire'e í mej meri néjne'iche a'iné Dios pu xaa huá'axijte'en a'ímej í mej

a'ij pua'a ti'itíújcha'ii, majta a'ímej í mej tí'ixana'acire'e.

<sup>5</sup> Caxu siyen huataúra'an sej siyen jaítze'e raxí'leve'e í tumin secaí máàj ti'iti. Setá'aj siyen se'íjna jín huataújtemua'ave'en se'íjna jime'e sej caj tí'ijcha'ii, a'iné ayée pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í tavástar'a tijín: “Canu ja'anáj mé mú jaúujisin. Canu neajta ja'anáj mú ja'uhuá'axijsin.” <sup>6</sup> A'íj pu jín, ri'irí tej tiyen taxiéehua tiu'utaxáj yee:

Tavástar'a pu nevaire'e,

a'íj nu jín caí tí'itziíine'e

a'íj mej neruuren í teite.

<sup>7</sup> Setá'aj hua'utámua'aree a'ímej teteca, í mej tejamuá'itíiri'i me'íjna jime'e í niuucari ti Dios jetze a'uvé'emej. Setá'aj se'íjna jetze tiú'umua'ati a'ij ti huá'a jemi te'irájraa sej si siyen che'atá sena'a ra'ará'astijre'en se'íjna í Jesús matíj a'íime.

<sup>8</sup> Ajta a'ín í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een, ayée pu che'atá seijre'e íjii, tíj ajta seijre'eca'a jécua imuá, tíj ajta ayén seíire'e a'ame tíj na'a rusén jime'e. <sup>9</sup> Caxu huataúra'an ti ja'atí ayén amuaacuanamuan a'íjna jime'e í niuucari mej ché'e mena'a jín tejá'amua'itíii ti seicié huataújmuua'a a'ij tej tejamuá'itíiri'i iteen. Mí seajta mú'een, setá'aj siyen huateújca'anen í ru tzajta'a se'íjna jime'e ti Dios tí'itíj jín rí'í tejamuaatá'a. Capu a'atzu a'ij tí'irí'iri sej se'íjna jín sej huateújca'anen í ru tzajta'a se'íjna jime'e í ye'irá ti ayén tihuá'ajjte'e tí'itíj cua'ira mej ráacua'ani. Capu a'atzu hua'utévai a'ímej í mej me'íjna jín ra'ará'astijre.

<sup>10</sup> Ajta ayée pu Dios raateájtuaa itejmi jemi í mej japuan tí'imuai'ivajtaca ti jíme'en caí ayén hua'atá'aca mej jetzen tiú'ucua'ani a'ímej í

mej me'uun tí'ivaire'e í inaamua jete. <sup>11</sup> Aye pu che'atá na'a tiráaru a'íjna í Jesús tíj ajta a'ín ti ve'ecán jín ti'itějvee í Dios jemi ayén huá'aruurejca'a a'ímej í ye'emuaate í mej hua'utámuaí'ivajtaca'a me'íjna jetze me'ecan í mej jín auteájturaa í Dios jemi í teite. Tí'ij ari huá'ucuii, aj pu'i a'uun raatétuaacare'e í hua'axuure'e a'ujna inaamua jete. Ajta í huá'a hua'ira'a, a'í pu a'uun raatétuaacare'e á pua'acíe a'u mej a'uchéjme'ecaa í teite, ti ij a'uun raateátaiira.

<sup>12</sup> Ajta a'ín Jesús, ayée pu che'atá na'a tirajpuaíjtica'a á pua'acíe í chajta'a jetze ti ij ayén ri'éene'ecán jín hua'irávi'itín í ruteítestemua'a a'íjna jime'e ti ra'iráaxire í ruxuure'e. <sup>13</sup> A'íj pu jín, tiché'e tiyen jemin ajteáxiire á pua'acíe a'u tej tejmí'i a'uchéjme'ecaa tej ti tiyen che'atá tena'a te'utáviicua'i te'íjna jime'e ti tiu'utévi'iraste'e tíj ajta a'ín te'utáviicua'íri'i.

<sup>14</sup> Ayej xaa ne'u ayén tiraavíjte'e a'iné capu ayén raateájtuaa itejmi jemi chajta'a ti íiyen seijre'e chaanaca japua ti á'ateevi'in sino teuche'e tu ráahuausin te'íjna ti ayén auj huataseíjre'esin. <sup>15</sup> A'iné Jesús pu ayén ta japua huaniú, tiché'e tiyen ja'anáj ti na'a niuucajtze'en rí'í tiraateájtuaani í Dios jemi. A'ii pu a'ín pú'een í tej jín tí'imuaí'ivajtaca, a'íjna í niuucari í tej jín huatátatemua'ave'en, í tej teajta jín ra'utámua'aree. <sup>16</sup> Caxu yá'uhua'anan sej siyen rijca se'íjna ti í'ixi'epi'in, seajta siyen tihua'utévaire'en í seica se'íjna jime'e í sej tí'ijcha'íi, a'iné temua'a pu ra'aráanajche í Dios sej siyen se'íjna jín rí'í tiraatá'acare'en a'ij sej rici. Tij siyen

tiu'utámuaí'ivejta í Dios jemi.

17 Setá'aj hua'ará'astijre'en se'ímej í mej miyen antiújmua'aree teyujta'a. Setá'aj siyen huárini a'ij mej tejá'amua'ajjte'e, a'iné a'íí mú á'amuacha'íj muá'aye'i me'íjna jime'e sej si siyen ra'ará'astijre'en í Dios. Majta mú miyen ramua'aree ti ayén ruxe'eve'e mej raatánamuajriste'en í Dios a'ij mej ti'itíj jín huaríj. Miché'e miyen ruxiéehua tejamuaatá'itíi, a'iné capu a'atzu a'ij tejámuatéva'iri ti pua'a miyen huataújxieemiste'en me'íjna jime'e sej muári'eri hua'atá'aca.

### *A'íjna ti jín ra'antipúa'ajte*

18 Ayee pu titá'amitiejte'e yú tatzajta'a tej nain jín xí'epi'in ríci, teajta tiyen tí'ijxe'eve'e tej tiyen huárini a'ij ti tiraavíjte'e. A'íj xu jín, setá'aj seuj rahuaviira í Dios jemi itejmi jime'e. 19 Neajta nu niyen á'amuajee ca'anín jime'e sej si jaítze'e siyen huárini sej rájhuavii í Dios jemi ti ij ajtahua'a naatá'an nej ca'anacan mú'ejmi jemi a'utéveeca.

20-21 Tiché'e tiyen rí'í tiraatá'acare'en te'íjna í Dios ti rí'í tu'uhuatépua'ajte'en, ti ajta ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mi'ichite a'íjna í tavástar'a a'íjna ti Jesús pú'een. A'ii pu a'íin pú'een ti ayén ve'ecán jín antiújmua'aree a'íjna jime'e ti hua'acha'íí á'ara'ani í ruteítstemua'a tíj se'j ti huá'a cujta'a huamé'en í cáne'axi. Ayee pu éeni'ici'e seijre'e a'íjna jime'e ti ra'iráaxire í ruxuure'e ti ij ayén raaxí'epi'intare'en a'íjna í niuucari ti jín Dios te'ataújratziiri'í tíj na'a rusén jime'e.

Ché'e a'íin Dios ayén amuaanaíjmire'en nain jime'e ti xí'epi'in 'een sej si siyen huárini a'ij ti a'íin



tí'ijxe'eve'e. Ché'e a'íin ayén amuáaruuren sej si siyen 'eene'en seijre'e a'ij ti tira'aráanajche a'íjna jime'e ti a'íin Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een ayén a'amua japua huaniú. A'íj pu jín, tiché'e tiyen rí'i tiratá'acare'en tíj na'a rusén jime'e.

<sup>22</sup> Ne'ihuaamua'a, ayée nu tejá'amuahuavii sej siyen rá'uviicua'i se'íjna í niuucari í nej jín ca'aníjra'a amuatá'aca, a'iné c'ij nu'u caj niyen tejámuaatá'itíiri'i. <sup>23</sup> Setá'aj ráamua'aree mej meri raatátuaa í ta'ihuaara'a a'íjna í Timoteo. Tí pua'a ca'anacan yé ra'asti, nee nu rá'avilitin neetzi jamuan, aj nu ni a'umé'e na'ame mú'ejmi jemi tej ti naími'i amuaaséj.

<sup>24</sup> Setá'aj hua'utateújte'en a'ímej í mej nain jín antiújmua'aree mú'ejmi jemi, seajta naíjmi'ica í ti Dios huateúra'ate. Majta a'íime í mej miyun Italia é'eme'ecan, a'íi mú' naíjmi'i yé á'amuateujte'e.

<sup>25</sup> Ché'e a'íin Dios rí'i tejamuaatá'acare'en naíjmi'ica mú'ejmi. Yee pu'u xaa. Ché'e ayén té'ara'ani.

**I niuucari ti jejcua, ti ajta jime'en ra'axa  
a'ijna i tavastara'a, i Ciriistu'u ti ji'i Jesús ti  
tu'irájtuaa**

**New Testament in Cora, El Nayar Presidio De Los  
Reyes; crn (MX:crn:Cora, El Nayar)**

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Cora, El Nayar

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Cora, Presidio de los Reyes [crn], Mexico

**Copyright Information**

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

**The New Testament**

in Cora, El Nayar

**© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.**

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

---

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

10f6cd13-ea38-5c62-beee-25cf942ce3aa